

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Anden behandling af lovforslag nr. L 19:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af visse olieprodukter.

Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).

(Fremsat 6/10 88. Første behandling 26/10 88. Betænkning 17/11 88).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forespørgsel nr. F 6:

Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren:

»Hvilke planer har regeringen for dansk forberedelse til EF's indre marked, og vil regeringen – for at vise dansk forligsvilje og dermed øge dansk indflydelse i forhandlingerne om oprettelse af det indre marked – optø sine meget markante holdninger omkring bl.a. udlændinges køb af sommerhuse, fjernelse af 2-døgnsreglen og nedsættelse af bilafgifterne?«

Af Duetoft (CD) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 25/10 88. Fremme af forespørgslen vedtaget 1/11 88).

Begrundelse

Duetoft (CD):

Der er 3 grunde til, at CD har rejst denne forespørgselsdebat. Den første er, at vi finder, at regeringens udtalelser såvel i tiltrædelsestalen som i åbningsdebatten i forbindelse med denne samling var lidt løse vedrørende det indre marked. Den anden er, at vi føler, at regeringen er kommet med en række svingende signaler på en række områder om det indre marked, eksempelvis omkring afgiftsharmoniseringen. Den tredje er, at vi oplever, når man deltager i EF-debatten både ved offentlige møder og i andre sammenhænge, at erhvervslivet, de faglige og de folkelige organisationer allerede er godt i gang med debatten om det indre marked. Men der er en gentagen efterlysning af regeringens og det politiske livs stillingtagen. CD ville derfor gerne i dag give regeringen lejlighed til at klargøre sin holdning og gøre det så markant, at folk rundt omkring i landet også kan føle, hvad regeringen mener om dette.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Schlüter):

Etableringen af det indre marked har vel støtte fra praktisk taget alle kredse i Europa; det gælder de europæiske regeringer, og det gælder næsten alle politiske partier rundt om i medlemsstaterne. Der er meget, meget bred opbakning. Det samme kan man sige om de europæiske erhvervsorganisationer og arbejdsmarkedets parter. Dertil kommer så, at en lang række økonomer også gennem en årrække har talt aktivt for den etablering af det indre marked, som vi nu er i færd med.

Det er ikke så svært at finde årsagen til denne brede enighed eller de store forventninger. De skyldes, at de europæiske økonomier fra begyndelsen af 1970'erne indtil midten af 1980'erne gennemløb en svaghedsperiode, og den blev særdeles markant i forhold til, hvad vi samtidig oplevede: en kraftig og til tider ligefrem robust vækst i USA og i store dele af det fjernøstlige område; det er, hvad vi har oplevet.

Efter en kraftig økonomisk fremgang i 1950'erne og 1960'erne tabte det europæiske erhvervsliv en del af pusten i begyndelsen af 1970'erne, og der er ingen grund til at skjule, at USA og Japan hurtigere og bedre kom over disse problemer og formåede at omstille deres erhvervsliv og samfund og indrettede det til de vilkår, som er gældende nu i midten af 1980'erne. Det er vilkår, der først og fremmest er domine-

[Statsministeren]

ret af en stigende internationalisering, et forøget krav til forskning og teknologi, begreber som service og design samt en stadig mindre levetid for nye produkter, kombineret med, at udviklingsomkostningerne for hvert enkelt nyt produkt igennem de senere år er voldsomt stigende.

Denne store udfordring har det hidtil været vanskeligt for os i Europa at tage op, og det skyldes flere forhold. Et af dem er, at det europæiske erhvervsliv vitterlig ikke har satset tilstrækkeligt på forskning og på teknologi; et andet skyldes, at Europa ikke i tide opdagede disse faresignaler, men tværtimod troede, at europæisk erhvervsliv nu engang var så tilstrækkelig stærkt, at det ville kunne klare sig uden videre i konkurrencen med USA og Japan; men en tredje og i økonomisk forstand særdeles vigtig årsag var, at mens amerikanske og japanske erhvervsvirksomheder kunne gå ud i den internationale konkurrence med et stort og købedygtigt hjemmemarked i ryggen, stod deres europæiske konkurrenter over for en opsplittning af det europæiske marked i en hel række mindre delmarkeder. Europæiske virksomheder var således bagud i konkurrencen, faktisk allerede før den begyndte. Nødvendigheden af at skulle indstille sin produktudvikling, sit produktionsapparat, sin servicefunktion og sin markedsføring til en lang række markeder med hver deres regler indebar en omkostningsbelastning, der for store europæiske virksomheder løber op i milliarder af kroner og for Europa som helhed svarer til flere gange den samlede danske bruttonationalindkomst. Det var baggrunden, det var, hvad vi oplevede, og det var, hvad vi så om sider lærte af og drog konsekvensen af; og det var på tide.

Filosofien bag etableringen af det indre marked, vi nu står umiddelbart over for, er enkel. Den går ud på at forbedre europæisk erhvervslivs konkurrenceevne ved at fjerne de nationale regler og afskærmningerne af de nationale delmarkeder. En sådan bedre konkurrenceevne vil føre til en forøgelse af de europæiske arbejdspladser markedsandele og dermed fremme den økonomiske vækst og forøge beskæftigelsen i vores del af verden. Det indre marked er designet til at skulle blive vækstmotoren i den europæiske fremtidsøkonomi.

Det er indlysende, at for et lille land som Danmark er det afgørende, hvorledes den øko-

nomiske situation tegner sig hos vore vigtigste handelspartnere i Vesteuropa. Gennemløber disse en fase karakteriseret af vækst, vil det selvfølgelig påvirke Danmarks økonomi i gunstig retning, hvis vi udnytter mulighederne klogt. Forudsætningen for, at vi kan opnå økonomisk fremgang i Danmark er derfor, at det går godt i de andre europæiske lande, som vi er så afhængige af, og det er netop det, der tilstræbes med etableringen af det indre marked. Der til kommer den helt konkrete danske interesse i at få bedre adgang til de øvrige markeder i Vesteuropa; vi kan jo roligt sige – og lad os endelig se det i øjnene – at Danmarks økonomi, vor velstand, står og falder med, om vi kan forøge eksporten. Det kan kun lade sig gøre med fri adgang til de øvrige europæiske markeder, og igen er det indre marked nøglen til succes. Her skal vi selvfølgelig ikke overse, at de andre europæiske virksomheder så også får adgang til vort mindre, danske marked; men når alt kommer til alt, er jeg overbevist om, at fordelene for en dansk virksomhed ved at få adgang til det store europæiske marked er langt mere betydningsfuld end fordelene for europæiske virksomheder ved at få adgang til vort lille danske marked, som i forvejen har båret præg af stor åbenhed. Det er ikke os, som har haft de mange tekniske og bureaukratiske handelshindringer, som vi snarere møder sydover.

Ved gennemførelsen af det indre marked tror vi det er vigtigt at der lægges lige stor vægt på virkeliggørelse af de egentlig økonomiske og de egentlig sociale mål. Denne grundlæggende holdning er bl.a. kommet til udtryk i den rådsresolution om det fremtidige EF-samarbejde om arbejdsmiljø, som blev vedtaget under det danske formandskab i foråret 1987.

Kommissionen har nu udarbejdet et arbejdsdokument om den sociale dimension af det indre marked. I dokumentet, der allerede tidligere er sendt til Folketinget, fremhæves det, at det indre marked ikke alene drejer sig om at skabe større økonomisk vækst og forbedre de europæiske virksomheders konkurrencedygtighed udadtil, men også om at nå frem til en mere effektiv og fuldstændig udnyttelse af de ressourcer, der står til rådighed, og til en retfærdig fordeling af de goder, der fremkommer herved.

Regeringen lægger megen vægt på, at der foreligger en afstemt dansk holdning til, hvad vi fra dansk side skal arbejde på at få til at indgå i

[Statsministeren]

det, der kaldes – med det ikke alt for lette udtryk – den sociale dimension. Det er ikke muligt én gang for alle at definere den sociale dimension; der må nødvendigvis være tale om en løbende proces. Arbejdsministeren vil derfor i begyndelsen af 1989 afholde en konference på højt plan om den sociale dimension af det indre marked med deltagelse af arbejdsmarkedets parter og medlemmer af Kommissionen. På baggrund heraf vil arbejdsministeren så afgive en redegørelse til Folketinget, der kan danne udgangspunkt for de videre politiske overvejelser.

Nogle af de elementer, som helt oplagt skal indgå i den sociale dimension, er et forstærket EF-samarbejde på arbejdsmiljøområdet på grundlag af den nye artikel 118 A i traktaten samt en forstærket indsats for arbejdstageres mulighed for efter- og videreuddannelse og for omskoling. Den dynamik, skabelsen af det indre marked skal føre med sig, vil også skabe øget vækst og beskæftigelse i de kommende år, og det fører til nye store krav til tilpasningen af de faglige uddannelser.

En forudsætning for, at den sociale dimension kan få et fornuftigt indhold, er, at der er en løbende dialog mellem Ministerrådet på den ene side og arbejdsmarkedets parter på den anden, og at der er en dialog mellem parterne på europæisk niveau.

Endelig er det af stor betydning, at de spørgsmål, der knytter sig til gennemførelsen af det indre marked, indgår i den fortsatte samtale på nationalt plan mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter.

Som forespørgslen til debatten i dag er formuleret, nævner den også en række konkrete enkeltspørgsmål, herunder om udlændinges køb af sommerhuse, fjernelse af 2-døgns-reglen og nedsættelse af bilafgifterne. Nu er det jo spørgsmål, som i og for sig har hver sin forhistorie og begrundelse, og det vil derfor ikke være rigtigt eller muligt at behandle dem uden videre under ét.

For så vidt angår udlændinges køb af sommerhuse, er der i forbindelse med forhandlingerne om 4. kapitalliberaliseringsdirektiv opnået en klausul, der sikrer, at de nugældende danske regler kan fastholdes. Den gældende danske dispensation fra EF's 2-døgns-regel udløber med årets udgang, og regeringen forhandler intenst om en forlængelse. Kommissio-

nen har – som man ved – anlagt sag mod Danmark for at opnå nedsættelse af bilafgifterne, men en afgørelse af denne sag forventer man først truffet af Domstolen tidligst et stykke inde i 1989.

Regeringens linje er i disse som i andre sager at søge Danmarks interesser varetaget bedst muligt, og det er ikke regeringens opfattelse, at de hidtidige danske holdninger på disse områder har formindsket vor indflydelse i forhandlingerne om etablering af det indre marked.

Nu fortsætter udenrigsministeren denne redegørelse om et øjeblik, men sammenfattende og afsluttende kan jeg så sige, at Danmark aldrig nogen sinde vil kunne klare sig med en indadskuende holdning eller et erhvervsliv, der først og fremmest ville basere sig på leverancer til det danske hjemmemarked. Den tid er forbi, nu skal vi for alvor ud i den internationale konkurrence. Det viser vores historie og dansk erhvervslivs udvikling at vi også er vel rustede til. Vi har altid hævdet – det har vi faktisk – at blot der tilvejebringes virkelig ligelige konkurrencevilkår, skal dansk erhvervsliv nok vide at klare sig, og det tror jeg er rigtigt. Men nu får vi altså chancen for at bevise det.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det indre marked er blevet EF's mest fremtrædende politik i dag, og den er også klart blevet en succes, fordi den bæres frem af en udbredt opfattelse af behovet for at fjerne grænser og nedbryde skranke for erhvervslivets og borgernes frie muligheder for øget økonomisk aktivitet. Der er i dag også en udbredt tro på, at resultaterne vil opnås til gavn for vækst og beskæftigelse i hele Europa.

Det samlede lovprogram i EF's politik for det indre marked omfatter små 300 forslag – for at være helt præcis er der tale om 279 – og de skal efter planen være vedtaget inden udgangen af 1992. Det er et ambitiøst mål, men det er dog ikke mere ambitiøst, end at vi i dag kan konstatere, at allerede omkring 100 forslag er vedtaget – eller for at være helt præcis: Dder er 114 vedtagne forslag pr. 1. november i år. Der er næppe mange, som ville have troet, at det var muligt, da vi i 1986 indledte processen.

De største fremskridt er sket inden for kapitlet om fjernelse af de tekniske handelshindringer på industriområdet. På levnedsmiddelområdet er vi godt på vej. På det veterinære områ-

[Udenrigsministeren]

de har vi stadig lang vej. Liberalisering af kapitalbevægelserne udgør nok et af de væsentligste fremskridt.

I kapitlet om liberalisering af tjenesteydelser og etablering er vi også godt på vej, men mangler stadig en del, navnlig for de finansielle markeds vedkommende. Som det fremgik af statsministerens bemærkninger, fandt spørgsmålet om udlændinges adgang til at købe sommerhuse en tilfredsstillende løsning i sommeren 1988.

Det er først og fremmest i kapitlet om fjernelse af grænser på skatte- og afgiftsområdet og andre foranstaltninger rettet mod borgernes frie bevægelighed, at medlemslandene nu møder de største vanskeligheder i forhandlingerne.

Der er grund til at understrege, at skabelsen af EF's indre marked er en proces, og processen virker ikke kun på grund af den politiske vilje til at nå resultater, den er blevet hjulpet godt på vej af de nye spilleregler, som vi indførte med Den Europæiske Fælles Akt – eller EF-pakken, som vi kaldte den her i Danmark.

De nye spilleregler betød som bekendt, at hovedreglen om enstemmighed i Ministerrådet blev erstattet af et kvalificeret flertal på en række områder i det indre marked. Muligheden for at kunne træffe afgørelser med kvalificeret flertal er i praksis ikke blevet anvendt ret ofte. Men ikke desto mindre har reglen virket, for den tilskynder jo medlemslandene til at gå på kompromis, for at de på den måde kan få indflydelse på det endelige forhandlingsresultat. Hvis det ikke er tilfældet, risikerer man at blive stemt ned uden at have fået indflydelse på resultatet.

Med EF-pakken fik vi også en bedre samarbejdsprocedure med Europa-Parlamentet. Den gjorde ganske vist beslutningsgangen lidt tungere, men den lagde grunden til et bedre forhandlingsklima og medvirkede samtidig til, at opmærksomheden fæstes ved resultater frem for ved magtkampe mellem institutionerne.

Også her i Danmark har EF-pakken og det indre marked ført til nye spilleregler mellem regeringen og Folketinget. Således har Folketinget om nogle dage en debat i salen om 5 konkrete forslag. Det er noget, som stimulerer til en offentlig debat om aktuelle emner i det indre marked, og som lægger grunden for de synspunkter, der kan indgå i regeringens forhandlinger i Bruxelles på et tidligt tidspunkt i processen.

Regeringens ny anmeldelse over for Folketingets Markedsudvalg af forslag, der kan komme til afstemning, har lettet behandlingen af det stigende antal sager, vi står med. Det er regeringens opfattelse, at dialogen med Markedsudvalget i dag foregår tilfredsstillende, også selv om det indre marked unægtelig har lagt en større byrde på det fælles arbejde.

Uanset den frygt, mange nærede op til folkeafstemningen i februar 1986 om EF-pakken, har de fælles anstrengelser mellem Folketinget og regeringen gjort det muligt at foretage en aktiv dansk indsats i forhandlingerne i Ministerrådet. Kun i meget få undtagelsestilfælde har Danmark ikke kunnet opnå et tilfredsstillende forhandlingsresultat og har derfor stemt imod i Rådet.

Det er værd at hæfte sig ved, at det indre marked ikke er blevet en trussel mod vores høje niveau på miljøområdet, sådan som mange frygtede det op til folkeafstemningen i februar 1986. Der er også hos vore EF-partnere en voksende vilje til at tilgodese de miljøpolitiske hensyn i bestræbelserne for at skabe frie varebevægelser. Klarest er denne udvikling kommet til udtryk i dommen om det danske returflaskesystem. Her anerkendtes det udtrykkeligt, at miljøhensyn kan tilsidesætte hensynet til de frie varebevægelser.

I sin åbningsredegørelse nævnte statsministeren spørgsmålet om arbejdet i EF med tilpasning af afgiftsstrukturen og Danmarks holdning hertil.

Forhandlingerne om en tilnærmelse af afgiftssatserne er fortsat på et ret foreløbigt stadium i EF, og de tilkendegivelser, der er fremsat af flere medlemslande, er endnu ikke helt entydige. Nogle medlemslande støtter ubetinget fremskridt på dette område, stort set svarende til Kommissionens forslag. Andre medlemslande er enige i, at det er nødvendigt at fjerne den kontrol ved grænserne, som jo følger af forskelle i indirekte beskatning mellem medlemslandene. Men de understreger samtidig, at de ser betydelige problemer forbundet med gennemførelse af Kommissionens forslag.

Den fællesnævner, som aftegner sig, indebærer således et ønske om, at den anstødssten for etablering af det indre marked, som på indeværende tidspunkt udgøres af medlemslandenes indirekte beskatning, fjernes, men afslører samtidig en forskel i holdningen til, om Kommis-

[Udenrigsministeren]

sionens forslag nu også er den eneste eller den bedste fremgangsmåde. De forhandlinger, som til en vis grad er begyndt i Rådet, og som ventes at fortsætte, er derfor ikke alene af politisk karakter, de er også af opklarende karakter – forstået på den måde, at medlemslandene i samarbejde med Kommissionen forsøger at nå frem til, hvilke tekniske metoder der er bedst egnede til at frembringe det ønskede resultat, nemlig afskaffelse af grænsekontrollen.

Den vurdering, som efter regeringens opfattelse er den rigtige, er, at der er overvejende sandsynlighed for, at et stort flertal af medlemslandene vil kunne samle sig om en løsning, der opfylder dette formål. Baggrunden for denne vurdering er medlemslandenes ønske om og vilje til at etablere et indre marked og dermed til også at finde en løsning på spørgsmålet om den indirekte beskatning.

Denne vurdering ligger bag regeringens beslutning om at nedsætte et ministerudvalg, som skal forberede Danmarks stillingtagen til overvejelserne om en harmonisering af afgiftssatserne.

På indeværende tidspunkt er der efter regeringens opfattelse ikke skabt en sådan afklaring på en række spørgsmål og problemer, at der foreligger et tilfredsstillende grundlag for en dansk stillingtagen til de elementer, der indgår i Kommissionens oprindelige forslag. Forhandlingssituationen i EF tegner sig også således, at der ikke er behov for en sådan stillingtagen på indeværende tidspunkt. Der er altså tid til rådighed til, at vi kan gennemføre netop det arbejde, som regeringen har sat i gang.

Regeringen har indledt en informationskampagne om det indre marked. For små to måneder siden udsendte regeringen oplysningsmateriale om de væsentligste dele af arbejdet med det indre marked. Og materialet er blevet vel modtaget. Sigtet var i første række at skabe let tilgængelig information for alle, som ønskede at sætte sig ind i, hvad det indre marked betyder.

I den anden fase af kampagnen, som regeringen netop har indledt, er sigtet at bistå de dele af erhvervslivet, der føler behov for særlig hjælp til at udnytte den mangfoldighed af nye muligheder, som det indre marked indebærer.

Debatten i Danmark om det indre markeds udfordringer er altså kommet godt i gang. Stort set hver eneste avis indeholder hver dag mindst

ét indslag om EF's indre marked, og der afholdes mange møder, kurser og seminarer landet over blandt organisationer, foreninger og virksomheder.

Det vidner netop om et forberedelsesarbejde, der er i fuld gang. Det er heller ikke for tidligt. Befolkningen og erhvervslivet skal stå vel rustet, når konkurrencen øges på EF's kommende hjemmemarked – det indre markeds endemål. Det er nemlig borgerne og virksomhederne, der selv skal udnytte de muligheder, som EF-hjemmemarkedet indebærer. De skal stå distancen, både på den danske del af hjemmemarkedet og på den øvrige EF-del af det nye, store hjemmemarked. Og distancen skal stå, ikke mindst fordi vi skal nedbringe vort underskud på betalingsbalancen og begynde at betale vor alt for store gæld til udlandet tilbage.

EF's indre marked er en stor udfordring, fordi nedbrydningen af alle de synlige og usynlige grænser skaber helt nye vilkår for borgernes og virksomhedernes økonomiske aktivitet.

Den udfordring kan erhvervslivet tage op. Dansk erhvervsliv har jo før vist sin evne til at tilpasse sig ændrede konkurrencevilkår på verdensmarkedet. Og dansk erhvervsliv er vant til at tage konkurrencen op både på hjemmemarkedet og på de nære EF-markeder; derom vidner allerede vor store udenrigshandel.

Dansk erhvervslivs forberedelser til de nye vilkår, når de synlige og usynlige grænser er nedbrudt, må gradvis indgå som et helt naturligt led i den daglige planlægning. Arbejdets karakter adskiller sig ikke fra det normale; det skal bare gøres mere intensivt og systematisk. Og det skal det blive, så vi kan få fuldt udbytte af de nye muligheder.

Det kræver nytænkning. Der skal nedbrydes psykologiske grænser hos borgerne, hos erhvervslivet og hos politikerne. Det er en forudsætning for at kunne nedbryde alle de synlige og usynlige grænser. Den øgede internationalisering må vi også opfatte som ikke blot et økonomisk, men også et politisk fænomen. Og vi skal alle lære at indstille os på, at en lang række af samfundets problemer ikke kan løses tilfredsstillende uden et snævert samarbejde med omverdenen. Det kræver en holdningsændring at gå fra defensiv beskyttelse af gamle positioner til offensiv udnyttelse af nye udfordringer.

Det er regeringens holdning, at der skal arbejdes aktivt for at finde fælles løsninger i Mi-

[Udenrigsministeren]

nisterrådet inden for alle kapitler i det indre marked. Vanskelighederne for alle deltagere i EF-samarbejdet bliver jo ikke mindre i den resterende del af processen frem til 1992, for mange af de forslag, der ligger tilbage, er de tunge og kontroversielle, og det gælder i alle medlemslande. På en lang række af samfundslivets områder bliver vi i stigende grad nødt til at indrette os på udviklingen, som den former sig i omverdenen.

Det er baggrunden for, at regeringen har taget initiativ til, at der udarbejdes en rapport om vækst og omstilling i dansk erhvervsliv. Det er også baggrunden for, at regeringen har indledt et arbejde med sigte på lempelser af selskabsbeskatningen. Endelig er det baggrunden for, at regeringen har nedsat et ministerudvalg, som skal forberede vor stillingtagen til overvejelserne om en harmonisering af afgiftssatserne.

Der vil vise sig udfordringer på områder, vi ikke forudså for bare nogle få år siden, og et eksempel er det, man kalder »den sociale dimension« af det indre marked.

Det billede, der tegner sig af forberedelsesarbejdet, viser altså, at det er et meget omfattende arbejde. Det er et arbejde, der skal gøres af borgere, erhvervsliv, regering og Folketing.

I det betydelige arbejde, der skal gøres, bør man indrette sig på, at det indre marked bliver en realitet. Der vil blive huller hist og her, og der vil blive fundet resultater, som vi ikke nødvendigvis kan forudse i dag. Men den fremdrift, der er i processen, er så stærk, at spørgsmålet ikke længere er, om vi når det, men snarere hvilke yderligere perspektiver der åbner sig.

Det indre marked trækker mange andre samarbejdsområder med sig – det gælder f.eks. strukturpolitik, forsknings- og udviklingspolitik, miljø- og arbejdsmiljøpolitik – og nye områder vil dukke op. Interessen for at skele ud over landets grænser øges på stadig flere samfundsområder.

Der er mange herhjemme, som hidtil har spurgt, hvordan vi kunne sikre, at EF-medlemskabet ikke hindrede os i at indrette vores samfundsliv, som vi selv ville. I fremtiden bliver spørgsmålet, hvordan vi sikrer, at vores samfundsliv indrettes, så det bedst muligt stemmer overens med udviklingen omkring os, samt hvordan vi kan bidrage til at påvirke denne udvikling.

Men det afgørende er at få slået fast, at Danmark hverken har interesse i eller råd til at gå ene gang, i at isolere sig. Kun gennem et internationalt samarbejde kan vi sikre det økonomiske grundlag for det danske samfund. Vores deltagelse i internationalt samarbejde, herunder EF, er derfor ikke en barriere eller en hindring for udbygningen af vores samfund, tværtimod. Det er for det første en forudsætning for, at vi får midler og ressourcer til at forme det Danmark, som vi ønsker, og for det andet er det en forudsætning for, at vi kan påvirke den samlede europæiske udvikling med vores synspunkter og holdninger.

*Forhandling***Duetoft (CD):**

Jeg vil gerne indlede med at takke statsministeren og udenrigsministeren for den redegørelse, de har givet her i dag. Det er vigtigt i alt fald at markere, at det indre marked ikke er en eller anden hekseformular eller trylleformular, der vil løse alle verdens problemer – det har man en gang imellem indtryk af i den offentlige debat at det vil – men at det er en proces, der har til opgave at nå et mål, og at der er meget hårdt arbejde i forbindelse med det.

For CD er der to problemer, og det er også grunden til, at vi har rejst forespørgselsdebatten i dag: For det første er det spørgsmålet om de signaler, vi sender til vore venner i EF, og for det andet er det spørgsmålet om de egentlige forberedelser, som den danske regering, Folketinget og det danske erhvervsliv skal træffe for at kunne klare sig i det indre marked.

Jeg vil gerne begynde med de signaler, vi sender til vennerne, og det er måske dér, vi er mest på distance af stats- og udenrigsministeren i det oplæg, der er kommet nu, fordi vi har den opfattelse, at troværdighed er fundamentet for indflydelse.

Tager vi eksempelvis sommerhussagen, tror vi ikke på, at de øvrige EF-lande og borgerne i de øvrige EF-lande kan forstå den dobbeltmoral, der ligger bag den danske holdning: at vi glæder os, hver eneste gang en dansker slår sig ned på Solkysten, vi får tårer i øjnene, når Dannebrog er dernede også, men arme den stakkels EF-borger, der vil købe et sommerhus på Vestkysten – det er forbudt, fordi det er så vigtigt, at de ikke får lov til det, set fra et dansk syns-

[Duetoft]

punkt. Vi tror, at den holdning er med til at skade vores indflydelse i EF. Vi tror, at de øvrige lande trækker lidt på skuldrene ad os, når vi gentagne gange forsøger at tage særstandpunkter.

Det samme gælder 2-døgns-reglen – 2-døgns-reglen, hvis problem jo i virkeligheden er, at den danske regering allerede tidligere har lovet at nedtrappe den, men hvor den danske regering nu kommer og siger: Vi skal lige have en forlængelse af de regler. Så kan jeg da godt forstå, at vores venner i EF siger: Jamen I har jo dog én gang lovet at nedtrappe den. Hvordan kan I så komme igen og sige, at det gør vi nok engang i fremtiden? Hvordan skal vi tro på det?

Endvidere er der bilafgifterne. Jeg ved godt, det ikke har noget direkte at gøre med det indre marked, for selvfølgelig kan registreringsafgiften blive fastsat i Danmark også efter 1992. Men er det nu i virkeligheden ikke en form for teknisk handelshindring, vi laver over for de øvrige lande? Er det ikke sådan, at vi siger, at en vare, som de laver, og som vi ikke laver, skal have hele turen på afgiftsområdet?

Nu ser vi altså, at Danmark også udnytter miljøgarantien. Det er sikkert udmærket, men det bliver spændende at se, om regeringen er indstillet på at modregne de merudgifter, der bliver på nye biler, i registreringsafgiften, sådan at borgeren ikke skal betale mere for bilen, end han gør i dag.

Jeg synes også, der fra regeringen er kommet nogle andre signaler, der er lidt underlige. Fiskeriministeren udtalte i forbindelse med Nordisk Råds møde, at Nordisk Råd efter hans opfattelse skulle styrkes, og at det bl.a. skulle ske ved, at man fik bindende beslutninger i Nordisk Råd på samme måde, som man har det i EF.

Jeg vil gerne spørge statsministeren og udenrigsministeren, om man virkelig tror, at vores EF-venner synes, det er meget morsomt, at Danmark på én gang skal have bindende beslutninger fra EF og bindende beslutninger for det nordiske samarbejde; er det ikke et lidt underligt signal at sende ud?

Eller når økonomiministeren både under udvalgs møder og andre steder fastslår, at det for fremtiden stadig væk bliver sådan, at Danmark på en lang række områder skal have særstandpunkter, og at vi skal have særordninger?

Som et sidste eksempel kan jeg nævne det tv-direktiv, man gerne vil have igennem i EF, men som den danske regering har standset med henvisning til, at det er kulturpolitik, og at det derfor burde ligge i Europarådet, men hvor kendsgerningen er, at det er en del af en erhvervs politik, fordi direktivet vil hindre enkelte lande i at bruge tv-mediet til at angribe andre landes varer. Vi så det med hensyn til fiskeproblemerne og ormene i fisk i det tyske fjernsyn, og vi så det med miljøproblemerne på Vestkysten. Det ville være ganske dejligt, om danske virksomheder havde en indsigtelsesret over for tysk fjernsyn i disse sammenhænge. Men det har regeringen altså med henvisning til, at det var et kulturpolitisk spørgsmål, ønsket i det Europaråd, der ikke har noget at skulle have sagt i virkeligheden, i stedet for bindende beslutninger i EF – noget, vores EF-partnere ikke kan forstå.

Efter vores opfattelse lægger den linje ikke op til, at Danmark skal have indflydelse. Den lægger ikke op til, at man skal tro på os. Og vi er bange for, at man i løbet af forhandlingerne når dertil, at man siger: nå ja, men Danmark er jo bare altid imod, så hvorfor skal vi egentlig lytte efter, hvad de siger?

Jeg vil gerne bruge et øjeblik på forberedelsen, og jeg vil gerne rose udenrigsministeren og rose den informationskampagne, der er sat i gang. Jeg synes ikke blot, det er et meget interessant materiale, men også at det er meget lækkert lavet; man kan sige det sådan, at det er appetitvækkende, at det må være noget, som mange mennesker har lyst til at se.

Men problemet med forberedelserne efter CD's opfattelse har været, at regeringen har haft lidt svært ved at se nogle af kendsgerningerne i øjnene med hensyn til, hvad det faktisk er, vi diskuterer. Jeg er meget glad for i dag at høre fra udenrigsministeren, at man nu begynder at tage afgiftsharmoniseringen lidt alvorligt, men regeringen har jo altså indtil for ganske nylig, på trods af at Danmark har tilsluttet sig afgiftsharmoniseringen, på trods af at Kommissionen har fremsat forslag, og på trods af at Industrirådet og detailhandelen siger, det er nødvendigt at gøre noget på de områder, holdt fast i, at afgiftsharmoniseringen ikke var nødvendig for det indre marked, og det på trods af, at vi i fælleskab var i gang med at ændre nogle afgifter for busser, fordi man ved, at det ellers ikke kan klare sig uden.

[Duetoft]

Jeg skal ikke gå ind i en polemik om afgifts-harmoniseringen som sådan, men bare sige, at forudsætningen for at få indflydelse og gå på kompromis med andre lande efter vores opfattelse er, at man indser, der er et problem. Hvis man ligesom strudsens stikker hovedet i en busk og siger: Her er der ingen problemer i verden, er man ikke i stand til at føre forhandlinger og indgå forlig. Derfor har det været en lidt kedelig episode, at vi så længe skulle gå med et uaccepteret problem.

I øvrigt vil jeg gerne sige i den sammenhæng, at jeg mener, der er den meget udbredte misforståelse i debatten, at en afgiftsharmonisering nødvendigvis er en afgiftsnedsættelse. Nej, det er det ikke nødvendigvis. Det kunne jo godt være, at der f.eks. på energiafgiftsområdet, eller når det drejer sig om miljøafgifter eller andre afgifter, kunne være gode grunde til at fastholde et højt afgiftsniveau. Men den mulighed for et kompromis afskærer man sig også fra, når man ikke vil indse, at der er et problem, der skal drøftes. I øvrigt er afgiftsproblemet i høj grad et dansk problem. Jeg er overbevist om, at erhvervslivet i Nordtyskland ville være ganske glad ved, at grænsen i Sønderjylland forsvinder, og at afgifterne ikke er harmoniseret – det kunne jo være, at grænsehandelen derved blev større – men det bliver altså deres problem.

Jeg er enig med både statsministeren og udenrigsministeren i, at det danske erhvervsliv har gode chancer. Jeg er også enig i, at udlandet formodentlig er mindre interesseret i Danmark, end Danmark er interesseret i udlandet. Men det er vel også værd at sige, at en holdningsændring i erhvervslivet er nødvendig. Vi har for mange eksempler på, at ordrer fra udlandet går tabt for dansk erhvervsliv, fordi dansk erhvervsliv – også virksomheder, der tidligere har bekæmpet hinanden og konkurreret – endnu ikke har lært, at man i nogle enkeltssituationer er nødt til at samarbejde.

Man kan også tænke på forskningsområdet, hvor det formodentlig bliver nødvendigt for danske virksomheder at gå sammen for at kunne klare konkurrencen fra udlandet. Det er en holdningsændring, vi herfra gerne vil støtte og skubbe på, og jeg håber også, regeringen er enig i, at det selvfølgelig er erhvervslivets egen sag, men nogle opfordringer til lidt mere samarbejde var måske nok på sin plads.

Det er rigtigt, som både statsministeren og udenrigsministeren har sagt, at der er mange andre områder i det indre marked, og at det i virkeligheden er, jeg er lige ved at sige uden grænser. Det skubber os ud, for mange ting kommer jo med.

Forskningen er blevet nævnt. Den er vigtig. Kvaliteten i uddannelsessystemet kommer vi heller ikke uden om. At vores folkeskolelov er for dårlig, og at man ikke lærer de fundamentale ting, herunder sprog, vil ikke gøre det lettere at konkurrere i det indre marked. På videregående uddannelsesområdet må man nok sige at demokratiskisering har været med til at ødelægge forskningen, og desværre er der jo kommet internationale rapporter, der har sagt, at den danske forskning faktisk står ret dårligt. Det er noget, vi også er nødt til at se på.

Hele infrastrukturproblemet i Danmark er vi også nødt til at tage op, for hvis vi ikke gør det, bliver der yderområder i Danmark, der kommer til at hænge, fordi transportmulighederne ikke er til stede. Derfor forstår jeg i øvrigt ikke, at partier, som går ind for det indre marked, kan være imod en Storebæltsbro, for den er jo dog et af fundamentene for, at vi kan klare os. Jeg mener også, at regeringen er nødt til at lægge op til, at vi på et tidspunkt skal diskutere en Østersøbro, fordi det er dette link til resten af Europa, der gør, at Danmark ikke bliver et yderområde.

Grænsefjernelsen skal mærkes af borgerne efter CD's opfattelse. Derfor skal grænsekontrollen også for de enkelte borgere fjernes. Vi ved godt, at det vil give nogle problemer. Det vil give nogle problemer i forbindelse med asylpolitik, og det vil give problemer i forbindelse med terrorisme og narkotika. Vi ved også godt, at et embedsmandsudvalg er i gang her, men vi vil bede indstændigt om, at regeringen i alt fald frasiger sig en enighed med fru Thatcher i den sag, for det bør ikke være sådan, at disse problemer skal løses ved, at man bibeholder grænserne mellem landene og måske endda strammer dem, som den engelske premierminister har været inde på; man må tværtimod lave et fælles arbejde, der gør, at de ydre grænser bliver sikre.

Det, vi ønsker, er en bred debat – en bred debat med regeringen og en bred debat med Folketinget og de folkelige bevægelser i spidsen.

[Duetoft]

CD har valgt i dag ikke at fremsætte et dagsordensforslag, og det har vi gjort, fordi vi ikke ønsker, at denne debat skal udvikle sig til en debat om en halv sætning eller to ord hist og her, altså et eller andet grøftegraveri, som ikke har nogen som helst idé i sig. Vi ønsker, at denne debat skal være noget, der kan samle Folketinget.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at det efter vores opfattelse er klart, at der er vanskeligheder i det indre marked, bl.a. fordi de store ikke kan enes, men Danmark skal ikke gøre det svære ved at rende rundt og lege Rasmus Modsat. Danmark skal tværtimod være den formidler, der sikrer, at de store kan være fælles om en udvikling, der fører frem til det indre marked, vi alle ønsker.

Ivar Nørgaard (S):

Vi er enige med statsministeren og udenrigsministeren i, at det er nødvendigt at gøre en ekstraordinær indsats, hvis Europa ikke fortsat skal sakke agterud i forhold til USA og Japan, og det er navnlig nødvendigt – det er vi også enige med CD's ordfører i – at der gøres en større indsats for forskning og udvikling i Europa.

Vi mener også, at afskaffelsen af de ikketoldmæssige handelshindringer, således som det jo hele tiden har været ideen med Fællesmarkedet siden dets oprettelse, vil skabe lige konkurrencevilkår. At denne idé om et stort indre marked kan blive til virkelighed, er et vigtigt bidrag til at styrke Europas konkurrenceevne, men oftest overdrives de økonomiske gevinster ved gennemførelsen af det indre marked.

Vi er enige i, at det ikke er noget, der finder sted på en bestemt dato. Det er en proces, men der er en hel del uheldige bivirkninger under denne proces. Først og fremmest den stigning i arbejdsløsheden, som næsten alle analyser ender i vil blive det første resultat af de virksomhedssammenlægninger og de store virksomheders udkonkurrering af de mindre, som alle forudser.

Derfor – og det skal jeg vende tilbage til lidt senere – er det helt afgørende nødvendigt, at man parallelt med denne skabelse af standarder også sørger for at gøre en særlig indsats for en aktiv, ekspansiv økonomisk politik til bekæmpelse af arbejdsløsheden, således som hr. Erhard Jakobsen også flere gange har givet udtryk for.

Når man måler de økonomiske besparelser, som det indre marked vil afstedkomme, går man oftest for vidt, bl.a. ved antagelsen af, at alt mandskabet ved grænsekontrollen helt kan bortspares. Ved gennemførelsen af de bebudede standardiseringer er det fra et dansk socialdemokratisk synspunkt vigtigt, at de normer, der bliver lagt til grund for standardiseringen – miljømæssigt, arbejdsmiljømæssigt – bliver så høje som overhovedet muligt, og vi lægger megen vægt på, at fagbevægelsen og det nordiske samarbejde kommer til at præge standarderne.

Hvad angår harmonisering af skatter og afgifter, er det vigtigt, at vi fra dansk side står fast for at bevare det velfærdssystem, vi har opbygget, og som vi fortsat ønsker udbygget, og jeg vil gerne gøre opmærksom på, at skatteministeren under forberedelserne til folkeafstemningen om Den Europæiske Fælles Akt udtalte sig som følger – jeg citerer fra beretningen om Fælles Akten:

»Kommissionens overvejelser om afgiftsharmonisering som led i virkeliggørelsen af EF's indre marked er indeholdt i den såkaldte hvidbog. Denne hvidbog må opfattes som et arbejdsblad, der skal danne grundlag for de kommende års drøftelser af disse spørgsmål. Eventuelle beslutninger herom vil skulle træffes med enstemmighed,« – og nu kommer det, hr. statsminister – »og regeringen vil modsætte sig, at det danske afgiftssystem underkastes en sådan harmonisering.«

Det turde siges at være en meget klar udtalelse, men jeg synes ikke, man kan sige det samme om de to indlæg, vi i dag har hørt fra ministrene om denne sag. Hvis man forsøger at trænge bag de vage formuleringer, synes det snarere at gå i den modsatte retning. Men jeg forstod på hr. Duetoft, at han føler, han stadig er på distance med regeringen i denne sag, fordi det ikke går vidt nok. Vi har en lille fornemmelse af, at det nok vil gå lidt for vidt, og det kommer vi på distance af.

Men udenrigsministeren forsøgte jo at fortælle, hvad det var, den danske regering mente om denne sag. Jeg vil gerne citere hans ejendommelige udtalelse. Han sagde:

»Den fællesnævner, som aftegner sig, indebærer således et ønske om, at den anstødssten for det indre marked, som på indeværende tidspunkt udgøres af medlemslandenes indirekte beskatning, fjernes.«

[Ivar Nørgaard]

Det er en meget kryptisk udtalelse, som faktisk kræver fortolkning, for indeholder fællesnævneren også Danmark? Og hvordan skal anstødsstenen fjernes?

Den ny artikel 99 i Romtraktaten, der jo er en del af Fælles Akten, siger om omsætningsafgifter, forbrugsafgifter og andre indirekte afgifter, at de skal harmoniseres i det omfang, det er nødvendigt for at sikre det indre markeds oprettelse og funktion. Og jeg bemærkede, at udenrigsministeren i sit indlæg talte om, at man skulle fjerne hindringer for erhvervslivets og borgernes økonomiske aktivitet. Men det er jo det samme som, at man ikke nødvendigvis skal sørge for, at borgerne frit kan bevæge sig over grænserne, uden at der er nogen som helst bombe eller mennesker, der vil tale med dem. For hvis borgernes økonomiske aktivitet også skal indeholde, at de skal kunne købe vognfulde med ølkasser, er det en speciel økonomisk aktivitet for forbrugere. Jeg går ud fra, at det, når udenrigsministeren taler om økonomisk aktivitet hos borgerne, drejer sig om erhvervs-mæssig aktivitet og ikke forbrugsaktivitet.

Det er først, når man inkluderer en total afskaffelse af grænsekontrollen i begrebet det indre marked, at der kan opstå problemer for konkurrenceevnen. Og så opstår de ikke for fremstillingsvirksomhederne, men kun for handelsvirksomhederne, idet der ikke vil være tale om, at afgifter – hverken moms eller specialafgifter – har indflydelse på de enkelte fremstillingsvirksomheders konkurrenceevne. Men fjerner man grænsekontrollen, kan det få indflydelse på handelsvirksomhedernes konkurrenceevne, fordi danskere f.eks. så kan tage til Tyskland og købe dansk fremstillede varer til en lavere beskatning. Det er problemet. Og dér mener vi, at det, som hr. Duetoft selv nævnte det, alligevel er nødvendigt at fastholde grænsekontrol, fordi man skal sikre sig mod indsmugling af narkotika og skal bekæmpe terrorisme osv. Derfor mener vi, at man godt kan fastholde grænsekontrollen vedrørende forskelligt beskattede varer, og det kan ske ved stikprøver.

Om sommerhusene vil jeg kun sige, at det jo allerede ved Danmarks tiltrædelse af Romtraktaten blev gjort klart, at Danmark kunne opretholde den lovgivning, som hr. Erhard Jakobsen også har været med til at stemme for i sin tid. Vi finder ikke, at det, der er sket siden ved mini-

strenes rejse til Bruxelles, har ændret denne situation i gunstig retning. Men vi er i hvert fald glade for, at der stadig er et flertal her i Folketinget for, at vi ikke sælger ud af den danske jord.

Til sidst skal jeg sige et par ord om den såkaldte sociale dimension. Kommissionsformand Jacques Delors har ved flere lejligheder stærkt fremhævet nødvendigheden af, at man parallelt med gennemførelsen af standardiseringsbestrebelseerne også indfører det, han kalder en social dimension. Dér bør vi være opmærksom på, at ordet »social« i Fællesmarkedets terminologi er noget ganske andet end i dansk terminologi. Det, man tænker på i Fællesmarkedets terminologi, er arbejdsmarkedsforhold, altså spørgsmål om arbejdsmiljø, arbejdsforhold og kollektive overenskomster. Det papir, som Kommissionen har udarbejdet om den sociale dimension, er meget omfangsrigt, men det er særdeles skuffende i sit indhold. Det handler mere om, hvordan man kan effektivisere den fri bevægelighed af arbejdskraften og etableringsfriheden, end om, hvordan man kan hindre social dumping, og hvordan man kan højne arbejdsmiljøet og arbejdsforholdene i øvrigt.

Vi finder, at man ikke bør vente så længe, som statsministeren her har givet udtryk for, nemlig at man først skal holde en rundbordskonference, før man tager stilling til, hvad der er den danske holdning.

Allerede ved behandlingen af en række direktiver i EF-Parlamentet i øjeblikket, som vi har haft til behandling i Markedsudvalget, har der været anledning til at tage stilling til det, Jacques Delors kalder »den sociale dimension«, og hvor vi har kunnet konstatere, at man på en række områder ikke er gået så langt, som vi kunne ønske det. Det synes vi at statsministeren og hans ministre skulle have gjort opmærksom på under forhandlingerne og prøvet på at få ændret.

Jeg nævner det konkrete tilfælde med offentlige licitationer. Dér burde de allerede ved fastlæggelse af den fælles holdning have fået fastlagt, at man skulle tage hensyn til overenskomsterne i det land, der udbyder det i licitation, og det forstår jeg at jeg er enig med forespørgerne om i denne sag.

Til sidst vil jeg sige, at jeg synes, de to ministre gør for meget ud af, at Danmark ikke kan

[Ivar Nørgaard]

klare sig med en indadskuende holdning, men skal være konstruktiv og dynamisk. Man skulle hellere mere konkret fortælle, på hvilke områder vi skal være konstruktive og dynamiske, og så bør man i samme åndedrag fastholde, at vi ikke vil nedbryde det velfærdssystem, vi har opbygget, og som vi vil videreudbygge.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg har bedt om en kort bemærkning mestendels for historieskrivningens skyld.

Jeg sagde faktisk, at jeg gik ind for, at grænsekontrollen forsvandt. Jeg advarede faktisk imod fru Thatchers linje, at grænsekontrollen skulle bibeholdes. Det, jeg talte om, var, at alternativet til det naturligvis er en sikring af Fællesskabets ydre grænser, og at den debat skulle man tage, fordi der er nogle problemer i relation til asyllovgivningen, terrorisme og narkotika.

Det sagde jeg faktisk, hr. Ivar Nørgaard, og det var det modsatte af, hvad jeg blev citeret for.

(Kort bemærkning).

Ivar Nørgaard (S):

Det er ret vigtigt at forstå, hvad CD så mener med, at det skal være et EF-samfund uden grænser, for hvis man skal kontrollere rejsende for narkotika og terroristers bevægelser mellem landene, så bliver det meget svært at gennemføre det, uden at man enten har helt samme holdning til narkotika i alle lande, hvad man ikke har, eller har samme holdning til, hvordan man skal behandle terrorister, hvad man heller ikke har, eller et eller andet fælles organ, som vi er modstandere af.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg ved da ikke, om vi er uenige om et fælles organ, men sagen er, at det, jeg efterlyste, var, at vi tog den debat, fordi vi ved, at det problem ligger der. Selvfølgelig skal Fællesskabet ikke være uden grænser. Det skal have nogle grænser til omverdenen, og dér kan vi jo lave en kontrol. Hvordan den interne kontrol skal være, når der ikke er nogen grænsebomme, er den debat, jeg efterlyser vi går i gang med, i stedet for at vi pludselig får en hovsaløsning i løbet af 2-3 år.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg er selvfølgelig enig med hr. Duetoft i, at vi ikke skal have hovsaløsninger, men jeg vil godt spørge hr. Duetoft, hvorfor hr. Duetoft ikke taler om Den Nordiske Pasunion i den her diskussion. Det er jo dog noget, vi har. Det vil sige, at vi har indgået forpligtelser med de nordiske lande om en pasunion, men alligevel bruger hr. Duetoft hele sin taletid til at sige, at det åbenbart er ligegyldigt, det er den anden grænse; vi kan altid lave grænser uden for EF. Det betyder altså over for Norge og Sverige.

Er det virkelig det, CD mener der skal have øverste prioritet, og at vi skal ødelægge Den Nordiske Pasunion?

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg har ganske klart på CD's sidste landsmøde givet udtryk for, at jeg finder, det er en underlig dobbeltmoral, at Danmark nu i 15 år har valgt de nordiske lande i stedet for EF-landene.

Jeg kan ikke forstå, at vi skal forklare folk, at vi er venner med EF, men samtidig skal det altså være sværere at rejse til et EF-land, end det skal være at rejse ud af EF. Det kan jeg ikke forstå. Min drøm er naturligvis, at vi får en europæisk pasunion, hvortil Norge og Sverige slutter sig, hvad jeg tror de vil være meget interesseret i.

Den melding, hr. Gade, er ganske klart givet også i pressen efter CD's landsmøde.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi går tilbage til ordførerrækken.

Flemming Hansen (KF):

Jeg er glad for, at Folketinget gennem denne forespørgselsdebat får lejlighed til at drøfte forberedelserne til det indre marked.

Spørgsmålet er af afgørende betydning ikke kun for erhvervslivet, men for samfundet som helhed. Dermed har jeg sagt, at den løbende debat om det indre marked ikke kun vedrører virksomhederne, men i allerhøjeste grad også borgerne i det indre marked.

Jeg synes måske, at der i formuleringen af forespørgslen til statsministeren og udenrigsministeren ligger en antydning af, at regeringen på grund af sin holdning til spørgsmålet om som-

[Flemming Hansen]

merhuskøb, forlængelse af 2-døgns-reglen og nedsættelse af bilafgifterne ikke skulle tage det europæiske samarbejde og navnlig samarbejdet om det indre marked alvorligt. Efter min opfattelse har regeringen i allerhøjeste grad taget samarbejdet om etableringen af det indre marked alvorligt. Det fremgik meget tydeligt af de taler, vi lige har hørt statsministeren og udenrigsministeren holde.

Regeringen er i færd med at udarbejde en samlet strategi for vækst og omstilling i dansk erhvervsliv, og som initiativtagerne til forespørgslen ved, er et af de centrale elementer i denne vækststrategi en nedbringelse af det alt for høje danske skattetryk. Det er uhyre vigtigt, at der herhjemme gennemføres en begrænsning af den offentlige sektors størrelse og af de offentlige udgifter, og at personaleforbruget bliver nedbragt. Kun derved skabes grundlag for skattelettelser.

Jeg går ud fra, at initiativtagerne til forespørgslen er bekendt med, at Det Konservative Folkeparti går ind for, at der efterhånden skal gennemføres en vis harmonisering af moms- og punktafgifterne for at sikre den frie passage af varer over landegrænserne i EF. Jeg har imidlertid svært ved at få øje på noget reelt behov for at gennemføre en harmonisering af moms- og punktafgifterne på den helt korte sigt, og hensynet til betalingsbalancen tilsiger da også, at lempelse af skatte- og afgiftstrykket i første omgang skal finde sted ved lempelse af erhvervsbeskatningen.

Det er som sagt en forbedring af erhvervslivets konkurrenceevne, vi har brug for, ikke øget privatforbrug eller øget import af forbrugsvarer. Jeg mener i det hele taget, at vi i forbindelse med skatter og afgifter skal undgå den overdramatisering af tingene, der er en tendens til.

Det må anses for temmelig usandsynligt, at det forslag til harmonisering af moms- og punktafgifterne, som EF-Kommissionen har forelagt, og som vi har haft en principiel drøftelse af her i salen tidligere på året, vil blive vedtaget i den udformning, det har nu. Faktisk har flere af EF-landenes repræsentanter i Ministerrådet ytret så stor skepsis over for retningslinierne i forslaget, at Kommissionen utvivlsomt vil blive anmodet om at ændre forslaget på en række punkter.

Efter alt at dømme vil disse ændringer i en vis udstrækning imødekomme danske ønsker,

specielt for så vidt angår de punktafgifter, vi her i landet har indført og fastholder på et højt niveau. Det er først og fremmest af energipolitiske og/eller sundhedspolitiske årsager. En harmonisering af punktafgifterne på disse områder vil derfor med stor sandsynlighed indebære en tilnærmelse af de øvrige medlemslandes afgifter til det danske niveau.

Hertil kommer, at embedsmænd på højeste niveau i EF-Kommissionen for nylig har tilkendegivet, at der i forbindelse med harmonisering af moms- og punktafgifterne vil blive mulighed for at indføre overgangsordninger af hensyn til de medlemslande, hvor moms- og punktafgifterne har størst afgiftsmæssig betydning, og det vil i første omgang sige Danmark og Irland. Indførelse af overgangsordningerne vil naturligvis ikke være uden betydning i spørgsmålet om tidspunktet for ophævelse af 2-døgns-reglen.

I forespørgslen omtales den danske registreringsafgift på biler, som om afgiften udgjorde en hindring for skabelsen af det indre marked. Her synes jeg, at man skal være opmærksom på – det var hr. Duetoft også – at registreringsafgiften ikke er en afgift, som opkræves ved indførslen af biler i Danmark, men først i forbindelse med købet af den importerede bil. Afgiften udgør derfor ingen reel hindring for opfyldelsen af målsætningen om åbning af EF-landenes grænser ved udgangen af 1992.

Det er i øvrigt ikke sikkert, bestemt ikke, at EF-Domstolen vil følge de krav, som nogle EF-lande har rejst, om, at vi fra dansk side skal nedsætte registreringsafgiften. Men som statsministeren sagde for lidt siden, får vi først en afklaring af dette spørgsmål i løbet af 1989.

Sidste punkt i forespørgslen er spørgsmålet om udlændinges ret til køb af sommerhuse i Danmark. Jeg synes, det skal understreges, at vi aldrig har mødt krav fra eksempelvis tysk side om ret til køb af sommerhuse i Danmark. Der synes at være forståelse for den danske holdning i denne sag. Tilsvarende ligger der intet krav fra EF-Kommissionen om en frigørelse af handelen med sommerhuse.

Det Konservative Folkepartis synspunkt er det klare, at vi ønsker at undgå den voldsomme stigning i priserne på sommerhuse, som naturligt ville følge af en total frigivelse af sommerhushandelen. Fri omsættelighed ville uundgåeligt føre til prisstigninger, og vi ønsker ikke, at

[Flemming Hansen]

danske familier skal afskæres fra at erhverve et sommerhus f.eks. ved Jyllands vestkyst på grund af voldsomme forhøjelser af prisniveauet.

I det hele taget er det svært at sammenligne situationen i Danmark, som det blev gjort, med situationen i f.eks. Spanien eller Frankrig. Vor kyststrækning er kolossalt stor sammenlignet med vort lands størrelse, hvor andre EF-lande har en beskeden kyststrækning sammenlignet med landets størrelse.

Disse synspunkter har EF-Kommissionen udvist forståelse for, og i det hele taget synes jeg, vi må understrege, at fællesskabet i EF ikke betyder ensretning. Vi har vore synspunkter på dette område, og disse synspunkter respekterer vore partnere.

Inden for de seneste måneder har vi erfaret, at vi ikke er alene om at skulle løse betydelige problemer i forbindelse med de nye konkurrencevilkår. Også andre EF-lande skal igennem en tilpasningsproces, som bestemt kræver nytænkning i de pågældende lande.

Spørgsmålet om harmonisering af momssatserne mellem EF-landene rejser således ikke kun problemer for Danmark, men også for de lande, som hidtil har opereret med meget lave eller meget høje momssatser, eller, som det oftest har været tilfældet, med forskellige momssatser. Visse lande har endda tre forskellige momssatser. Det kan godt være, at vi skal indstille os på fremover at arbejde med to momssatser, og når detailhandelen i de øvrige EF-lande kan gøre det, så kan detailhandelen herhjemme naturligvis også.

I Det Konservative Folkeparti ser vi skabelsen af det indre marked som en kæmpeudfordring for dansk erhvervsliv. Her tænker jeg ikke på de få store danske virksomheder. De har allerede fået fodfæste på markederne i Europa. Jeg tænker derimod på de mange mindre og mellemstore virksomheder, der præger vor erhvervsstruktur, og som nu i højere grad skal vænne sig til at betragte Europa som ét stort hjemmemarked. De ville kunne fordoble deres hjemmemarked, hvis de bearbejder et område til lige syd for grænsen, inklusive Hamburg. Så har de jo 10 mio. i stedet for 5 mio. som hjemmemarked. Jeg tror også, det er rigtigt, som det er blevet sagt af flere, at danske virksomheder skal indstille sig langt, langt mere på samarbejde mellem danske virksomheder og mellem danske og udenlandske virksomheder.

Jeg føler mig overbevist om, at dansk erhvervsliv som helhed vil vise sig i stand til at løse de opgaver, det kommer til at stå over for. Dansk erhvervsliv er klar over, at det indre marked ikke er noget, der starter 1. januar 1993. Det er en løbende proces, som allerede er i fuld gang. Afgørende for erhvervslivets muligheder for at indrette sig på de nye vilkår er den økonomiske politik, herunder ikke mindst den udgifts- og skattepolitik, vi fører herhjemme i de kommende år.

Gade (SF):

Jeg vil starte med at sige: Se til Sverige. Egentlig er det en noget bizar henvisning i en debat, der handler om Danmarks forberedelser til EF's indre marked. Men i Sverige har man langt mere offensivt og langt bedre forberedt sig på den skærpede konkurrencesituation i den proces, som vi normalt kalder EF's indre marked. Vi er i Danmark for dårligt forberedt.

Dermed være straks vist, at store dele af den diskussion, vi har her – ikke den hele – faktisk også foregår i landene uden for EF, især i EF-TA-landene. Den danske forberedelse indskrænker sig til en oplysningskampagne, der forhåbentlig får nogen betydning, og i dag har vi hørt om et ministerudvalg og om overvejelser om selskabsskatten og om en rapport, vi får engang. Jeg synes, det er for dårligt. Det politiske system og erhvervslivet mangler et grundigt, et rimeligt og et sandfærdigt grundlag at diskutere på.

Jeg vil godt sige til statsministeren, at jeg synes, hans optimisme er utidig. Den danske optimisme har han forladt, men nu skal vi så have den europæiske. Jeg vil godt citere Institut for Fremtidsforskning, nr. 5, 1988, der skriver om EF's indre marked:

»Man kommer derfor næppe uden om, at der skal gøres en betydelig indsats, for at Danmark kan sikre sig en gevinst ved etableringen af EF's indre marked, især hvad angår eksportstrukturen og den generelle konkurrenceevne. Hvis disse mål ikke nås, kan EF's indre marked måske få en direkte negativ effekt på dansk økonomi, i alle tilfælde indtil en tilpasning til ændrede markedsforhold eventuelt har fundet sted.«

Det er næsten det modsatte af den optimisme, at bare man gav frihed, så skulle erhvervslivet nok klare sig, statsministerens tale munde de ud i.

[Gade]

Ikke kun SF har peget på mangelen på et bedre beslutningsgrundlag. Jeg kan nævne udtalelser fra Dansk Metal, dagspresseudtalelser fra Industrirådet, Håndværksrådet, SiD, Folkebevægelsen mod EF, altså en broget flok.

Den dårlige forberedelse her i landet skal sammenholdes med den realitet, at EF-pakketilhængerne udstedte dækningsløse checks, eller forsikringspolicer var det vel nærmest, på stribe i debatten forud for folkeafstemningen. Især springer det med afgiftsharmoniseringen i øjnene. Det nærmer sig løftebrud, diskuterede vi i åbningsdebatten.

Jeg vil godt nævne, at så sent som den 12. marts 1987 fremsatte hr. Kent Kirk, hr. Bjørn Elmquist, hr. Niels Helveg Petersen, hr. Erhard Jakobsen – af alle – et forslag om motiveret dagsorden, som blev vedtaget, hvori der stod, at regeringen skal sikre, at Danmark fortsat kan føre en selvstændig fordelings- og skattepolitik, og afviser harmonisering af moms- og afgiftsatserne. Og nu skal vi så have et ministerudvalg til netop at forberede denne harmonisering. Det er ikke mange dage, før det skred, og det er vel det, CD kalder at optø. Vi skal have noget mere optøning, i virkeligheden noget mere løben fra de løfter, man gav.

Jeg tror, vi har et stort problem ved, at EF-pakketilhængerne sagde sådan noget sludder – hvis jeg må sige det fra den her talerstol – til befolkningen, før vi stemte. Dårlig forberedelse på baggrund af falske forsikringer giver grobund for alle hånde bud på, hvordan man nu kan klare det.

Jeg synes, de tre ting, CD nævner, er sådan nogle bud, man lige finder på, og som giver mulighed for lidt stemmefiskeri. Hvorfor egentlig optø reglerne om sommerhuskøb, når det var en forudsætning for det danske ja til EF i 1972? Hvorfor optø 2-døgns-reglen, når det giver Danmark store økonomiske problemer? Hvorfor optø bilafgifterne, når lavere bilafgifter overhovedet ingen betydning har for at skabe økonomisk dynamik, hvad man ellers hævder er formålet med EF's indre marked?

Foruden disse opfindsomme sager synes jeg, der er tre farer i debatten om det indre marked. For det første risikerer vi en lang række hovsaløsninger i Folketinget, fordi der ikke findes et samlet beslutningsgrundlag. Vi har ændringen af afgifterne på busserne til anden behandling i dag. Hvad bliver det næste? Nu siger udenrigs-

ministeren så, at der bliver nedsat et ministerudvalg. Jeg synes ikke, Folketinget kan være tilfreds med ministerudvalget. Jeg kan godt forstå, at ministrene synes, det er spændende at sidde i et udvalg og have valgmuligheder, stille forskellige scenarier op. Ifølge det forslag, SF har fremlagt om en hvidbog og en kommission om hele det indre marked, mener vi netop, at det skal fremlægges for den samlede befolkning og for Folketinget med valgmuligheder og ikke blot som ministerudvalg, som derefter kommer med færdige løsninger.

Det var hovsaløsningerne.

For det andet synes jeg, nogle slipper alt for let om ved at lancere en eller anden vidundermedicin i den politiske debat. Hr. Flemming Hansen var et eksempel på det. Skattelettelser og nedskæringer i den offentlige sektor er vidundermedicinen. Det skal jeg komme tilbage til.

For det tredje synes jeg, det er en opgivende holdning, der griber om sig. Når statsministeren i udlandet taler om, at nationalstatens dage er talte, og fru Ritt Bjerregaard provokerer ved at kalde Danmark for en region og en del af det nordtyske sletteland, så er det, som om det ligger i tonen, at vi da vistnok er så bittesmå i det her land og kan byde på så lidt, at vi nærmest blot har at makke ret og sige ja og amen til, hvad der kommer. Det er vel egentlig også det, der ligger i CD's melding om, at man er ligeglad med en nordisk pasunion, bare man kan få en eller anden EF-pasunion. Der er altså god grund til at få en kommission og en hvidbog. Jeg vil nævne nogle områder, som det er vigtigt at se på.

På miljøområdet er det afgørende, at den vækst, der forventes i samfundet, ikke bliver det, man kunne kalde en kræftvækst, forstået som en vækst, der skaber yderligere ødelæggelse af naturgrundlaget og mere forurening.

Det andet, jeg vil nævne, er, at Industrirådet fremfører – også hr. Flemming Hansen – at Danmark nærmest kunne klare sig, hvis den offentlige sektor begrænses. Tilsyneladende er filosofien den, at afskediger vi nogle hjemmehjælpere – det er jo dem, der bliver afskediget ude i virkeligheden – skal vi nok få gang i produktionen, og så skal vi nok klare os i den hårde konkurrence. Er sandheden ikke, hr. Flemming Hansen, at det er produktionssektoren, der er for lille, og ikke, at den offentlige sektor er for stor, når vi har så mange arbejdsløse?

[Gade]

Så hævdes det, at omkostningerne i Danmark til skat er langt højere end i de øvrige EF-lande. Jamen så lad os se på det. Jeg har slået op i Institut for Fremtidsskærings rapport, og der står – jeg citerer fra side 20:

»Sammenlignes Danmark med de øvrige EF-lande, er det bemærkelsesværdigt, at det danske skatteniveau ikke er så forfærdelig meget højere end de øvrige europæiske landes, hvis man inddrager de arbejdsgiverfinansierede ordninger.«

Det skal man jo, hvis man skal sammenligne ordentligt. Ellers er det fup og fidus som Industrirådets kampagne og som det, hr. Flemming Hansen fremførte fra den her talerstol. Fup og fidus. Det handler i virkeligheden om at lave en omfordeling i samfundet, ikke om at forberede til det indre marked.

Hvad så med selskabsskattelettelse, hr. udenrigsminister, som man altså har et udvalg der arbejder på? Er det egentlig så nødvendigt, når f.eks. Frankrig reelt ligger på samme niveau med hensyn til belastningen med skat og arbejdsgiverafgifter? Vi har 46 pct. af bruttonationalproduktet, Frankrig har 48 pct. af bruttonationalproduktet.

Nej, vi er i stedet for nødt til at kigge vores produktionssektor grundigt igennem, og dér tror jeg, vi skal slagte et par hellige, private og gammelliberale køer. Der skal skabes en dynamisk erhvervs politik i samvirke med det offentlige, der skal opbygges lønmodtagerkapital i den enkelte virksomhed, så virksomhederne i rimelig grad kan blive på danske hænder, der skal samarbejdes mellem virksomhederne om eksport, og det skal sikres, at der også bliver hovedkontorer for nogle af de større koncerner i Danmark i de kommende år.

Regeringen har opgivet den økonomiske handlefrihed, når det gælder de overordnede økonomiske ting, ved den liberalisering af kapitalbevægelser, den er blevet så forblændet af. Man fornemmer en så opgivende holdning hos regeringen, at man nærmest håber på, at der er nogle, der på et eller andet tidspunkt vil overtage den gæld, vi har lavet i det her land.

Der er ét plaster på såret, og det er EF-Kommissionens rapport om den sociale dimension. Jeg ved, at fru Margaret Thatcher, og jeg tror hr. Glistrup, er fnysende vrede over, at sådan nogle papirer kommer på bordet. Her siger EF-Kommissionen for første gang: Der er nogle so-

cialle ulemper ved at give kapitalen alle de friheder, man giver den. Der er noget, der kommer til at hedde »social dumping«. Det synes jeg er spændende. Det hilser vi i SF velkommen. Men det er alt for svagt, og det er nok svært at bygge noget på det. Det er måske derfor, statsministeren giver det så mange velmente ord. Men der skal lidt mere til, vil jeg sige, hvis vi skal diskutere lønmodtagerindflydelse, hvis vi skal diskutere virkelig sikring imod social dumping osv.

Der er brug for en offensiv holdning over for den proces, der hedder indre markeds-procesen, men det var ikke det, der prægede udenrigsministerens, hr. Ellemann-Jensens, indlæg. Det var derimod: Nu skal vi lige så stille få det til at glide ned. Det var jo også kedeligt, at vi kom til at sige noget andet for et par år siden. Det er nok lidt farligt at gå og råbe alt for højt op om det her.

SF lægger afgørende vægt på, at vi får en grundig kortlægning af de problemer. Jeg skal endnu en gang agitere for det forslag, som senere kommer til debat i Folketinget, om en hvidbog om EF og Danmark.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Min korte bemærkning er motiveret med, at der i SF's ordførers tale var en antydning af, at CD havde nogle bestemte hensigter, som absolut ikke dækker, hvad CD faktisk har.

Så vidt jeg kunne høre, blev vi slået i hartkorn med Industrirådet og forskellige andre, som fortæller, at det indre markeds krav vil være, at vi nedsætter skatter og forringer sociale ordninger osv. Det tager jeg på det skarpeste afstand fra. Vi har ved enhver lejlighed sagt, at det kan vi overhovedet ikke godkende. Det synspunkt vil vi overhovedet ikke være med til at anerkende. Det vil jeg også i EF's Parlament kæmpe imod, og hvor end jeg møder det.

Det andet var, at det var nogle ting, vi havde samlet op, og det var sådan vores almindelige – det plejer at blive kaldt kaniner, når det er journalister, der omtaler det. Det er det aldeles ikke.

Det er da fuldstændig rigtigt, som det er fremført fra flere sider: Der er ikke fra Kommissionens side rejst indvendinger mod de tre ting, vi har nævnt. Der er ikke fra Vesttysklands side – nej! Men se, vi, der ved, hvad vi har af

[Erhard Jakobsen]

venner f.eks. i det Europæiske Parlament, ved, hvad de taler om, og de siger: Det er altså besynderligt med jer danskere. I er nogle strålende samarbejdspartnere, så længe det gælder om at få nogle penge ud af EF's kasser, men så snart vi kommer med nogle ønsker selv på ganske små områder, så har I – ikke jeres egenart, jeres nationale egenart, for den skal I have lov til at beholde, men så har I jeres nationale særheder, og det har vi ikke rigtig råd til.

Så nævner de sådan noget som det tosseri, det i mine øjne er, at mens man frit kan købe sommerhus i alle andre lande, er sommerhusjord i Danmark noget helt, som man absolut ikke kan tillade udlændinge at købe. Det virker tåbeligt på mig, at vi har sådan en holdning, og jeg kan ikke lide at skulle tale med vore venner i EF og optræde tåbeligt. Det samme gælder biler. Det samme gælder 2-døgns-reglen. Vi må have tid til det, det er rigtigt. Jeg skal senere i det indlæg, jeg vil komme med, fortælle, hvorfor det er så vigtigt for mig, at Danmark har en ordentlig indgang.

Der er ét punkt, der er vigtigere end alle andre i hele pakken, og det er harmonisering af valutapolitikken. Det er Danmarks allerstørste interesse, det snakkes der næsten ikke om nogen steder, det er vores allerstørste interesse.

Skal vi kunne tale med andre dér, så skal vi også være rimelige i vores indgang. Det er derfor, CD nævner disse punkter, som vækker opsigt blandt vore venner i EF.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Det, der kalder mig herop, er hr. Gades udtryk, at vi skulle have en selvopgivende holdning, og at Danmark ikke kan tilføre Fællesskabet noget, og at vi nærmest har nedlagt våbnene og sagt: Jamen o.k., vi gør alt, hvad de andre vil.

Hr. Gade vil måske have bemærket, at i mit ordførerindlæg var den røde tråd, at dansk indflydelse blev svækket, hvis vi ikke går i forhandlinger, og hvis ikke vi viser god vilje til at tale med vores venner: "Vores mål er, at dansk indflydelse skal blive så stor som muligt, i stedet for at vi bliver ignoreret som nogle underlige nogle, der bare siger nej til det hele. Det er faktisk formålet, for vi tror, at Danmark kan tilføre det europæiske fællesskab en hel del, hr. Gade.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg vil godt kvittere for hr. Erhard Jakobsens klare melding om afstandtagen fra Industrirådets, kan man sige, fupnummer i forhold til befolkningen. Det er jeg glad for.

Jeg vil også godt kvittere for CD's åbenhed om det her. Jeg ved da godt, at også hr. Erhard Jakobsen tidligere, før EF-pakke-afstemningen, havde sine vanskeligheder ved at stemme for dagsordener her i salen, som han syntes skjulte sandheden. Det var, hvad det handlede om.

Jeg er lidt ked af, at hr. Erhard Jakobsen ikke nævnte den dagsorden, han faktisk selv var forslagsstiller til i 1987, som taler om, at man tager afstand fra afgiftsharmonisering. Men all right, det kunne være en svips.

Jeg mener i virkeligheden, at tiden er inde til at tale klart, og jeg vil godt bruge lejligheden til både at sige til hr. Erhard Jakobsen og til hr. Duetoft, at der i hvert fald tales klart fra CD's side, når man prioriterer en EF-pasunion over en nordisk pasunion, og når man prioriterer så mange andre ting.

Derfor hører jeg bag dette angreb – vi er jo ganske uenige om mange ting i denne diskussion – at vi måske kunne være enige om, at vi har brug for et bedre beslutningsgrundlag og et bedre diskussionsgrundlag, f.eks. i retning af den tanke om en hvidbog, vi har fremlagt.

Niels Anker Kofoed (V):

Jeg vil først sige tak til CD for, at man rejser denne forespørgselsdebat.

Men jeg vil også sige tak – indtil videre i hvert fald – for, at der ikke allerede er annonceret en dagsorden. Jeg synes, det er et godt træk, at man er kommet så langt, at man kan have en forespørgselsdebat, uden at der altid skal hænges en eller anden ret ligegyldig dagsorden. Det er ikke dagsordener, der skaber politik. Det er den diskussion, der føres her i salen, der skal give retningslinjerne for, hvordan politikken kan føres.

Det er også værd at minde om ved denne forespørgselsdebat, at Danmark er et af de få lande, hvor fællesakten er bekræftet af en folkeafstemning.

Vi har jo erfaringer for generelt, at jo færre grænser og restriktioner vi har, des billigere og bedre bliver samhandelen, og des bedre og bil-

[Niels Anker Kofoed]

ligere bliver varerne for forbrugerne. Vi stemte i sin tid om at sikre dette, men vi forpligtede os også i samme forbindelse til, at borgerne i det øvrige Europa skulle opnå de samme fordele.

Ifølge forespørgslens ordlyd vil man vide, hvad regeringen vil foretage sig som forberedelse til vor indtræden i det indre marked. Det er mit håb, at vi kan få at vide, hvad partierne i Folketinget vil. For vælgerne har jo talt. Den hidtidige debat har jo vist, at der kan være lidt tvivl om, hvorvidt partierne er i overensstemmelse med vælgerne. Der plejer jo som regel på et eller andet tidspunkt at blive et vist sammenfald, men i øjeblikket synes jeg ikke, at debatten har vist, at man virkelig har forstået, hvad vælgerne tog stilling til.

Regeringen har også talt. Det gør den for øvrigt hver uge i Markedsudvalget, men tit får den et flertal imod sig. I miljøsager f.eks. har man jo tit været mere katolsk end paven selv og dermed reelt forhindret, at vi kunne deltage aktivt i forbedringer af miljøet i Europa. Tænk blot på biludstødningsforslaget, som vi faktisk forhindrede blev gennemført i 2-3 år. På det punkt kan vi i hvert fald ikke prale af, at vi virkelig har ydet bidrag til at få bedre luft i Europa.

Hvad angår de i forespørgslen nævnte eksempler, kan jeg om sommerhussagen sige, at det reelt er et mindre spørgsmål, men følelsesmæssigt særdeles ømt. Venstre er enig med regeringen i, at vi kan fastholde vore undtagelser som hidtil, indtil andet måtte blive bestemt.

Om 2-døgns-reglen kan jeg sige, at siden 1973 har vi lovet Kommissionen en harmonisering af vore afgifter, men indtil nu har vi stort set kun præsteret omlægningen af spiritusafgiften fra værdiafgift til volumenafgift. Jeg erindrers da stadig væk, hvordan den tidligere finansminister hr. Grünbaum højtideligt lovede, at det skulle vi nok få klaret i løbet af 4-5 år, men det kostede 4-5 mia. kr. i 1973, og derfor skulle det tage 4-5 år. Men stort set har vi ikke foretaget os meget mere, bortset fra at vi i dag dog er gået et skridt videre med tilpasningen af afgifterne på busser.

Jeg mener, at vi skal tage alvorligt fat på at løse dette problem. Vi kan nemlig ikke opretholde et system, der i den grad skævvrider forbrugs- og adfærdsmønsteret på grund af et folketingsflertals manglende mod til at tilpasse sig virkeligheden.

De fleste afgifter er for øvrigt indført, ikke – som sagt af bl.a. hr. Ivar Nørgaard – på grund af vort velfærdssamfund, nej når vi er kommet ud i den situation, som vi jo tit kommer, at vi har bevilget hinanden for mange indkomster, bruger man afgifter til at inddrage den øgede købekraft. Sådan har det såmænd udviklet sig kraftigt hver eneste gang. Vi kan ikke blive enige om at begrænse udgifterne, skattetrykket på de direkte skatter bliver for højt, og så giver vi afgifterne en tand til. Vi bruger andre argumenter, men reelt er det for at begrænse forbruget. Derfor er afgifterne blevet brugt til at reparere skader, som vi selv har forvoldt.

Når vi nu konsekvent accepterer det indre marked og erkender det på godt og ondt, eller godt og dårligt, så er konsekvensen også, at vi på en eller anden måde må finde ud af en tilpasning af vore afgifter. Men det bliver en ubehagelig operation, og vi kan vel ikke tage os sammen, før vi får et skub udefra. For det er vel almindelig dansk mentalitet: vi vil egentlig gerne træffe beslutninger, men vi kan ikke rigtigt tage os sammen, før vi får et skub udefra.

Jeg mener, at grænsehandelsproblemerne er en udfordring, som vi bliver nødt til at beskæftige os med. Det er nemlig helt rigtigt, som udenrigsministeren siger, at spørgsmålet om skatter og afgifter er den absolut sværeste del af det indre marked. Så er spørgsmålet, om Kommissionen er i stand til at løse problemet eller vi selv skal tage fat på det. Erfaringerne fra USA viser jo, at det ikke er nødvendigt med en total harmonisering.

Det, der må være vores opgave, er at lave et afgiftssystem, som er således afbalanceret, at vi ikke får forbrugsmønsteret flyttet over på den anden side af grænsen, fordi vi ikke kan blive enige om at fastholde en linje i vores afgiftspolitik. Det kan ikke være sundt, at vi bruger 3,5 mia. kr. på at købe danske varer i Sydslesvig. All right, ud fra danskhedens synspunkter kan man selvfølgelig have nogle positive følelser herom, men det er ikke rigtigt, det er ikke fornuftigt.

Nu har jeg nævnt disse ting, men der er også mange andre ting, vi skal løse, for den tekniske udvikling går jo ubønhørligt videre, og vi kan lige så godt fra Folketingets side indstille os på, at terningerne er kastet. Jo hurtigere vi kan bringe vor lovgivning i overensstemmelse, således at den ikke hindrer den tekniske udvikling

[Niels Anker Koføed]

her i Danmark og ikke hindrer, at vi kan udnytte de muligheder, der er på den anden side i Europa, jo bedre. Det vil sige, at vi skal tilpasse vores lovgivning til nutid og fremtid på en masse områder nu.

Hr. Erhard Jakobsen nævnte valutaproblemerne. Så vidt jeg har læst i en beretning fra EF-Parlamentet, koster vekslingen af valuta inden for EF-markedet mere end hele EF's budget, og det er trods alt penge, som forbrugerne på en eller anden måde skal betale.

Når vi nu taler om harmonisering ikke alene af afgift, men også af andre ting, så har jeg forståelse for, at der er partier, der savner den glørværdige tid, hvor vi kun skulle tage hensyn til os selv i Danmark og opbygge sindrige, bevagede systemer til glæde for os selv. Men den tid er forbi. Det gælder også hr. Ivar Nørgaards parti.

For øvrigt synes jeg, det var interessant at høre både hr. Ivar Nørgaard og hr. Gade. Hvis jeg nu lidt polemisk skal karakterisere de to partier, så synes jeg, det socialdemokratiske indlæg var uhyre konservativt, grænsende til det reaktionære – undskyld, jeg har lidt svært ved at formulere mig, men det var umiddelbart min opfattelse. Derimod kan jeg konstatere, at SF's indlæg var konservativt, men ikke reaktionært. Der var tegn på, at man nu har erkendt situationen, og nu vil man godt ind på tankegangen. Man stillede krav: Hvad vil regeringen gøre? Vi skal undersøge, hvad konsekvenserne er. Det var en positiv tilkendegivelse, men ikke den samme angst, som jeg ligesom fornemmede i hr. Ivar Nørgaards indlæg. Men det er måske mig, der har taget fejl. Det håber jeg da.

Vi må jo se i øjnene, at i fremtiden bliver det folkenes og forbrugernes Europa. De vil ikke acceptere disse grænser. De vil ikke acceptere disse restriktioner, og hvis man skal køre fra Århus til Tyskland, så vil man ikke standse ved grænsen. Hvorfor skal man det, når man har en udmærket motorvej? Så standser man på det sted, hvor man skal hen. Sådan vil kravet blive.

Jeg synes, det er godt, det, regeringen siger her, at man har nedsat en stribe udvalg til at belyse konsekvenserne, for jeg synes, det er fornuftigt, at vi prøver at tilrettelægge og analysere, så godt som vi kan, hvad vi kan gøre for at få udnyttet de muligheder, det indre marked giver. For det er jo en ekstra chance for os. Det er en chance for at få yderligere gavn af den økonomiske politik, som man fører i andre lande, og som vi også bliver nødt til at føre.

Vi må selvfølgelig sørge for, at dansk erhvervsliv bliver konkurrencedygtigt. Hr. Gade har ret i, at skattetrykket er svært at måle. Vi tager en del af omkostningerne væk fra erhvervslivet, dagpengene og alt det her, men hvad bliver resultatet? Resultatet bliver, at skattetrykkes føles for højt, det vil sige, at folk flytter andre steder hen. Derfor er det en svær opgave at løse, for vi har nemlig fået en offentlig sektor, der er blevet for stor. Folk vil gerne have penge, men folk vil ikke betale til den offentlige sektor i den grad, og så flytter de. Virksomheder flytter, andre flytter.

Det er de udfordringer, vi er op imod, så jeg mener, at vi skal passe på, når vi lovgiver, at arbejdsmarkedet ikke har for store omkostninger. Lønningerne må ikke være for store; stigningen skal være mindre end i de andre lande. Og vi skal til at omstrukturere vort samfund. Vi tror, vi kan bevare det, som det er. Det kan vi da ikke. Teknikken skal nok sørge for, at folk ikke vil acceptere et konservativt samfund, som nogle forsvarer til det yderste.

Jeg mener, at det er nødvendigt, at vi også i Folketinget tager tråden op. Erhvervslivet er godt i gang.

Når man så ser på interessen i de andre nordiske lande, synes man, det er formidabelt, som interessen er dér. Jeg synes også, interessen i Danmark er stor, men konsekvenserne skal vi se i øjnene, og vi skal træffe beslutninger, således at det bliver nemmere for befolkningen at få glæde af det indre marked.

Jeg synes foreløbig, at det er en udmærket og positiv debat, og jeg håber da, at vi efterhånden kan komme videre, så den reaktionære, forsigtige og selvbeskuende holdning efterhånden forsvinder fra Folketingets partier. Det er mit ønske for denne debat.

(Kort bemærkning).

Ivar Nørgaard (S):

Hvis man ikke vidste det, kunne man godt blive i tvivl om, hvorvidt den sidste ordfører var i samme parti som udenrigsministeren, for jeg har forstået, at regeringen dog finder, at det er nødvendigt at fastholde en stor del – sådan måtte jeg i hvert fald udlægge det – af de afgiftsforskelle, der er i øjeblikket, men at man nu vil le studere, om der var nogle tilpasninger, man kunne foretage, mens hr. Niels Anker Koføed altså argumenterer for, at vi straks skal ophæve

[Ivar Nørgaard]

grænserne og lade folk gå ned at købe alt det, der er billigere i Tyskland.

Jeg gør opmærksom på, at hvis man gjorde det, så var man nødt til at lægge 35-40 mia. kr. på som arbejdsgiverafgifter. Tyskerne betaler arbejdsgiverafgifter, og vi andre betaler direkte vareafgifter, men vi betaler mere end tyskerne til offentlige foranstaltninger som f.eks. hospitaler og alderdomsforsørgelse. Hvis man nu skal optræde lidt som advokat for CD'erne med hensyn til, at vi skal være retfærdige over for europæerne, så kan man da ikke have, at danskerne kan tage ned og købe biler, cigaretter og tobak dernede, og så kan de tage hjem og bruge de gode hospitaler her i Danmark, som tyskerne betaler afgifter for at bruge.

Altså vi må vælge, om vi vil have det tyske system, altså underkaste os. Og hvis det er reaktionært at ville fastholde det danske velfærdssystem i forhold til det kapitalistiske kølske system, så vil jeg gerne være reaktionær.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Det gælder hr. Niels Anker Kofoeds betragtninger omkring angst. Der er da ingen angst fra SF's side for at se virkeligheden i øjnene. Det var jo ikke os, der sagde til befolkningen, at vi kunne undgå et pres f.eks. på afgifterne. Vi sagde jo faktisk til befolkningen før EF-pakke-aftemningen: Der kommer et pres. Det sagde Venstre jo før at der ikke var. Nu siger Venstre, at vi skal give efter. Det synes vi da ikke vi skal. Men vi er klar over, der er et pres. Det er nemlig virkeligheden. Det er derfor, vi vil have tingene bedre belyst. Men jeg synes, hr. Niels Anker Kofoed illustrerer så smukt, at så skal vi bare sige ja og amen til det hele.

Lad mig tage et eksempel. Det gælder skatte trykket. Hvor er dokumentationen for, at omkostningerne på dansk erhvervsliv er væsentlig større end for det erhvervsliv, det konkurrerer med? Jeg vil gerne se en dokumentation for det. Og hvis de, der taler for det, ikke snart kan dokumentere det, så kunne vi måske få skudt den del af diskussionen ned.

Jeg vil spørge hr. Niels Anker Kofoed og hr. Flemming Hansen også: Når I nu taler om en nedsættelse af skatterne for erhvervslivet, mener I så også, at det betyder, at erhvervslivet skal have arbejdsgiverbyrder, arbejdsgiverafgifter, som i de lande, vi konkurrerer med? At

det skal have ændret sine afskrivningsregler, så det ikke har så gunstige afskrivningsregler? Vil I være med til at pålægge erhvervslivet de øgede byrder, som det har i de lande, vi konkurrerer med? For det er jo sandheden.

(Kort bemærkning).

Niels Anker Kofoed (V):

Jeg må have udtrykt mig lidt forkert. Men jeg sagde også, at jeg ikke var så dygtig til at formulere mig.

Jeg har ikke sagt, at vi skal afskaffe afgifterne nu. Jeg har ikke sagt, at 2-døgns-reglen skal afskaffes. Jeg har rejst problemet. Men problemet bliver jo ikke løst ved, at man siger, at det skal blive, som det er. Problemet er der jo. Det er derfor, at jeg hilste velkommen, at regeringen har nedsat disse udvalg til at finde ud af, hvilken ændring der skal være i strukturen, således at vi ikke får de ubehageligheder, som vi har i dag. Det må man vel have lov til at sige i en diskussion, uden at man skal vende og dreje det, så man nu er i uoverensstemmelse med udenrigsministeren. Det er lidt for polemisk, lidt for kunstigt drejet.

Men for at gøre det klart: Jeg har intetsteds sagt, at disse afgifter skal afskaffes fra den ene dag til den anden. Men jeg har gjort opmærksom på, at problemet er der. Og vi skal finde en løsning.

Vi skal også finde en løsning på det problem, hr. Gade rejser, for det er nemlig et spørgsmål, om vores erhvervsstruktur er rigtig. Hvorfor kan erhvervslivet ikke konkurrere? Ved vi det? Nogle siger skatte trykket, andre siger nogle andre ting.

Derfor hilser jeg velkommen, at regeringen tager fat på disse problemer, så vi kan få et grundlag for en diskussion.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Det er hr. Gades bemærkning om erhvervsbeskatningen, der kalder mig herop.

Det er da klart, hr. Gade, at når adskillige af EF-landene sætter deres selskabsskat ned for at styrke deres landes konkurrenceevne, så står vi svagere, hvis vi bibeholder en høj selskabsskat. Det synes jeg ikke er så forfærdelig uforklarligt. I går så vi endda, at den svenske socialdemokratiske regering spillede ud med et oplæg, der også skulle reducere selskabsskatten kraftigt.

[Flemming Hansen]

Et af problemerne i EF for danske virksomheder er, at der investeres enormt i EF udefra: japanske, amerikanske og andre virksomheder. Når de skal planlægge, hvor i EF de vil lægge virksomheden, kigger de selvfølgelig efter, hvor selskabsskatten er højest, hvor de har mest tilbage, når de har et overskud. Og det har de i hvert fald ikke i Danmark.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Hr. Gade har ordet for den sidste korte bemærkning i denne runde.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Nu tror jeg ikke, at japanske virksomheder, der skal placere sig i Europa, er så dumme, at de kun kigger på selskabsskatten. De kigger vel på de samlede omkostninger for virksomheden, herunder arbejdsgiverafgifter, og dér er det jo, jeg har fremlagt dokumentation for, at f.eks. forskellen mellem belastningen på arbejdsgiverne i Frankrig og i Danmark er henholdsvis 46 og 48 pct. af bruttonationalproduktet, og det vil altså sige, at der ikke er helt hold i de argumenter. Vi har hverken fået en dokumentation fra hr. Niels Anker Kofoed eller hr. Flemming Hansen for, at Industrirådets argumentation er rigtig, for det er jo den, de to partier viderefører herinde i salen.

Sandheden er vel, at industrien, dansk erhvervsliv, og politikerne er for dårligt forberedte, at vi har ikke turdet taget fat omkring nogle gamle, liberalistiske tankegange, selv om vi godt ved med vores forstand, at der skal være et samarbejde mellem det offentlige og det private, at vi skal opbygge lønmodtagerkapital, at vi skal styrke konkurrenceevnen på den måde.

Der er et politisk skel ikke med hensyn til, om vi vil styrke konkurrenceevnen eller ikke, men med hensyn til, hvordan vi vil gøre det. Om vi vil gøre det ved, at nogle skal blive rigere, eller vi vil gøre det ved at være med til at sprede ejendomsretten; men det er jo det, denne kampagne og al den tale om skattetryk skal forkludre.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg beklager, jeg havde overset, at hr. Ivar Nørgaard havde bedt om en kort bemærkning. Dermed får hr. Flemming Hansen den sidste, og så går vi til ordførerne.

(Kort bemærkning).

Ivar Nørgaard (S):

Hr. Flemming Hansen gør rigtig opmærksom på, at f.eks. japanske og amerikanske foretagender ofte vælger, hvis de skal placere sig i Europa, at placere sig andre steder end i Danmark. I øjeblikket finder der en fusionering sted, og den vil blive yderligere forstærket som følge af disse planer om det indre marked og dets gennemførelse.

Derfor er der ingen tvivl om, at sådanne foretagender, koncernerne, vil lægge deres hovedsæde dér, hvor den nominelle selskabsskatteprocent er lav, og så vil de fusionere med danske foretagender, som har gode afskrivningsregler, og derefter vil de konstatere overskuddet i hovedsædet i Tyskland eller et andet sted i Europa.

Derfor er vi nødt til at lave om på selskabsskattestrukturen her i landet, hvis vi vil have, at hovedsæderne, koncerncentrene, skal være i Danmark. Det er noget, regeringen burde tage op meget hurtigt, for det kan ikke vente på længere overvejelser. Det er i fuld gang, og vi bør indse, at vi skal have nogle af de hovedsæder, hvis vi skal konstatere valutaindtægterne her i Danmark. Ellers får vi underskud – ekstra underskud – på betalingsbalancen.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Hr. Gade kom til at sige noget rigtigt om EF her fra Folketingets talerstol. Han sagde, at det ikke alene er selskabsskatten, en japansk virksomhed kigger på, når den overvejer, hvilket EF-land den skal investere i. Det er korrekt. Den kigger på én ting til, hr. Gade. Den kigger på, hvordan holdningerne er i de enkelte landes parlamenter, hvor der er mulighed for at investere.

Så er det rigtigt, at så længe man har et Markedsudvalg, hvor specielt hr. Gade brillerer med at arbejde mod alt og alle, så er det ikke attraktivt for investeringslysten, og så længe vi har sammensat parlamentsgruppen i EF-Parlamentet med f.eks. 4 EF-modstandere og 2 SF'ere, så fremmer det heller ikke landenes lyst til at bruge Danmark som det investeringssted, de vil gå i gang med.

Annette Just (FP):

Jeg vil sige tak for, at jeg får lov at komme til nu.

Danmark er et lille land, så lille, at det på globusen kan forveksles med en flueklat – og omvendt. Men Danmark er kommet i den lykkelige situation, at vi har fået en del venner inden for Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, en del venner, der ligefrem vil hjælpe os ud af en meget stor del af vores økonomiske problemer. Ikke sådan at forstå, at de bare vil give tilskud – det er jo ikke en Marshallhjælp, vi skal have op at stå her – men til gengæld, at vi får mulighed for en fri konkurrence, en ståen på lige fod med de store, en mulighed for gennem samarbejde at påvirke og øve den gode indflydelse, som vi selv synes i Danmark vi er så gode til.

Det samarbejde skal udvides nu – også kaldet det indre frie marked. Fremskridtspartiet hilser det velkommen. Vi vil gøre, hvad vi kan for, at det bliver et godt og frit samarbejde, vi får i det indre marked. Det er nemlig nødvendigt, at vi sikrer, at det ikke bare bliver bureaukrati, men at det bliver fornuft, der kommer til at råde.

Ikke et sekund har Fremskridtspartiet været i tvivl om, at europæisk forskning, europæisk teknologi, er vejen frem, fordi vi erkender, at Danmark er et lille land.

Vi erkender også, at miljøproblemer ikke kan løses alene på dansk jord. Det skal gøres i en større sammenhæng, og dér synes vi jo nok at regeringen kunne gøre meget mere i sin samarbejdsiver på de miljømæssige områder ved at prøve på at påvirke i større grad end at prøve på at sætte sig udenfor og sige: Jamen det vil vi. Vi håndhæver vores ret til at blive ved med at være danske. Derfor skal vi have ekstra miljøkrav hist og ekstra miljøkrav her.

Ja, det er rigtigt, vi skal gøre meget for miljøet. Ja, det er rigtigt, vi skal sikre, at Danmark bliver et rent og godt land. Men vi skal ikke sætte os uden for indflydelse. Vi skal ikke prøve på at være så standhaftige, at vi helt bliver overset, når vi taler med vores venner i det europæiske fællesmarked. Og det føler jeg er noget af det, der sker, når vores miljøminister siger: Vi skal skam have amerikanske normer i Danmark som det eneste land.

Jamen det er vældig fint. Alle dansk indregistrerede biler skal nu køre efter amerikanske

normer. Vi skal have disse fine katalysatorer på. Vi skal gøre alt muligt og køre på grøn benzin. Bilerne bliver godt nok lidt dyrere, hvilket så bevirker – og det ved vi så, og det har vi i baghovedet – at bilparken bliver udskiftet endnu langsommere, og så går der altså endnu længe tid, før vi overhovedet gør noget ved det danske miljø og det griseri, som bilerne nu gør med deres udstødningsgas.

Derfor siger Fremskridtspartiet: nej, vel skal vi ej stille os uden for indflydelse og være vi-alene-vide i Danmark. Vi skal sikre den afgifts-harmonisering, der også er på biler. Vi skal sikre, at vi kan udskifte den danske bilpark lige så hurtigt, som man kan i andre lande – hvis ikke hurtigere; hvis man får en nedsættelse, så vil det såmænd nok gå hurtigere – og vi skal sikre, at vi på den måde får et bedre og godt samfund også i Danmark.

Registreringsafgifterne skal ned. Vi er, så vidt jeg er orienteret, det eneste parti, der på ændringsforslag til finanslovsforslaget har sat 9 mia. kr. af til afgifts-harmonisering. Hvor bliver de andre partier af? Hvad er det for en puttehovedet-under-vingen-politik, man kører her i Folketinget? Er vi virkelig det eneste parti, der siger: Jamen skal vi have en afgifts-harmonisering – og det skal vi – koster det så ikke noget? Jo, selvfølgelig koster det noget, og selvfølgelig skal vi finde det. Det beløb skal findes. Det håber jeg også at det vil blive i de kommende finanslovsforhandlinger.

Fremskridtspartiet går også ind for, at 2-døgns-reglen fjernes helt. Vi ved godt, at det nok ikke kan ske sådan lige pr. 1. januar. Men siden 1973 har skiftende regeringer sagt: Jamen vi skal lige have 1 eller 2 år til, så skal vi nok være på plads. Nu er vi i 1988, og vores tidsfrist løber ud 1. januar 1989, og så står man og siger: Åh, bare 1 år til. Og den sidste melding er så, at det får vi måske nok. 1 år til. Men hvad gør regeringen for at få harmoniseret afgifterne inden for det ene år? Hvornår viser vi vores gode vilje over for alle de lande, som har vist deres gode vilje over for Danmark? Jeg synes nok, vi burde skamme os lidt på dette område.

Udenrigsministeren sagde ganske korrekt, at der er fremlagt 279 forslag fra EF om det indre marked, og hvordan det skal fungere, og gennemførelsen eller accepten af disse forslag går rigtig pænt. Jeg må sige med den erfaring, jeg har fra Markedsudvalget, at jeg synes egentlig også, det virker sagligt indimellem.

[Annette Just]

Men det er jo ikke hele tiden, det er lige sagt. Der kommer også i den grad partipolitiske små helgener op indimellem, som siger: Uha, vi skal huske at have arbejdstagerne med, og det skal være så og så godt. Vi skal også passe på, at vi ikke mister mulighed inden for licitationsreglerne – når det er større licitationer, der skal udgives, så skal det jo være på EF-plan, men dér skal vi have arbejdstagerne med – arbejdsmarkedets lovgivning skal sandelig overholdes.

Jamen er vi ikke her medvirkende til at ødelægge danske muligheder for at gå til udlandet? Er det faktisk ikke sådan, at det er danske entreprenører, der i langt større udstrækning går til udlandet og bygger broer og havneanlæg og store bygninger i England, i Tyskland, i Portugal osv.? Jeg kunne blive ved. Jo, det er. Efter danske regler går vi såmænd ud og vinder licitationer. Vi har kæmpebyggerier. I øvrigt ikke kun inden for EF, men på verdensplan har danske entreprenører været kendt i årtier som nogle af de bedste. De laver nemlig et professionelt godt stykke arbejde, og det kan vi sælge dansk håndværk på.

Men vi kan ikke gå rundt og være så bange, at vi siger: Uha, der må endelig ikke komme en enkelt portugisisk entreprenør op og lave et lille stykke murværk og så underbyde dansk arbejdskraft. Jamen undskyld, hvad er det for noget sludder? De underbyder såmænd ikke spor nogen arbejdskraft, for det er dyrt at sende folk fra Portugal til Danmark, og det er dyrt at betale deres ophold osv. også her. Så vi har ingen frygt for den konkurrenceforvridning, som visse andre partier af en vis socialistisk opfattelse kunne have.

Men vi kan godt få en frygt for den politik, regeringen sammen med andre større partier har ført inden for fiskeriområdet. Vi kan godt få en frygt, fordi man i den grad har ligget næsegrus for fiskeribiologer, at man for mange år siden – over 10 år siden i dag – accepterede, at der skulle være en sperlingkasse, for at der så ville blive flere torsk, og kulleren ville komme i fremgang igen. Og man har accepteret kvoter og TAC'er og lignende, og fiskerne dør efterhånden af sult alle sammen, eller også får de bare at vide, at de ikke må få lov til at sejle. De kan gå på bistandshjælp i stedet for.

Har det så virket? Det sidste, vi har fået at vide i udvalget, er, at det ikke har virket. Tværtimod. Den kuller, man var så bange for, har man

fået helt kuller af. Den er nemlig næsten blevet væk i mellemtiden, og det viser altså, at selv om fiskeribiologerne kommer med fine tekniske ideer, så duer de ikke, for fiskene kan ikke læse, hvilket Fremskridtspartiet sagde lige fra starten.

Fremskridtspartiet mener, at danskerne er så dygtige, at de også er konkurrencedygtige i et frit, åbent marked, så åbent, at de kan tage imod andre nationers produkter uden at blive skræmt fra vid og sans og uden at starte en krig mellem landene om varer. Her tænker jeg på Amerika kontra det europæiske fællesmarked, og jeg tænker selvfølgelig på de naturlige væksthormoner, som amerikanerne giver deres stude for at få højere kødindhold og mindre fedtindhold. Det er naturlige væksthormoner, og altså ikke kønshormoner, som alle mennesker tror, men naturlige væksthormoner, man giver disse stude for at få den kødkvalitet, almindelige mennesker gerne vil have.

Man kan godt blive lidt forskrækket og sige, at det ikke lyder rart, og at det sikkert kan forårsage, at man falder halvdød om eller bliver dobbelt så stor i løbet af 14 dage, hvis man spiser det, men i så fald skal man spise 50 kg af dette kød om dagen for at få blot $\frac{1}{15}$ promille af, hvad vi selv producerer pr. dag. Jeg vil gerne se den mand, der kan klare at spise det kvantum.

Derfor synes Fremskridtspartiet, at udenrigsministeren selv eller måske hans embedsmænd har overdrevet denne sag ganske gevaldigt. Der er ingen grund til at gå ind i en handelskrig om noget så latterligt, som at det supergode kød, vi kan få fra Amerika, eventuelt skulle være blevet en anelse påvirket af væksthormoner. Det ville måske være en god idé, at man tillod det i Danmark, så vi kunne få en større kødproduktion, som vi kunne eksportere, hvilket vi også skal leve af.

Til sidst vil jeg sige, at vi går ind for harmonisering af skatter og afgifter, og derfor vil vi sige tak til ministrene for deres udsagn.

Larsen-Ledet (RV):

Jeg vil gerne complimentere hr. Duetoft fra CD, fordi man har foranlediget, at vi får denne debat i Folketinget i dag, og jeg vil gerne takke statsministeren og udenrigsministeren for deres redegørelse om det indre marked.

Det indre marked er nu blevet almindeligt samtaleemne alle steder. Jeg tror, at vi er det

[Larsen-Ledet]

land inden for fællesmarkedet, hvor samtalen senest kom i gang. For et år eller to siden gik samtalen allerede højt i andre lande i modsætning til her. Da var det begrænset, hvor meget vi beskæftigede os med det indre marked. Men nu er det ved at blive nærværende, og det kan man kun hilse med tilfredshed. Alle taler nu om konsekvenserne, og alle taler om de muligheder, det kan indebære.

Det er grundlæggende positivt, at vi får friere handelsforhold og mulighed for et tættere samarbejde mellem virksomheder inden for EF-landene, så vi dermed får større kraft på og et større engagement i det højteknologiske område, hvor vi i meget stor udstrækning er afhængige af USA og Japan. Vi kunne mere selv i Europa, hvis vi kunne holde sammen og samarbejde bedre. Det er der nu mulighed for med det indre marked. Der er mulighed for, at dette samarbejde bliver etableret.

Men det er problemfyldt, fordi der er mange og forskellige lande, der skal samarbejde, og et sådant samarbejde etableres ikke nemt. Men jeg synes, at det er enestående, at der arbejdes så seriøst med denne kæmpeopgave, som det er at prøve at bygge et samarbejde op mellem lande med vidt forskellig historie, forskellige sprog, forskellige traditioner osv. Der arbejdes så seriøst med det, at jeg i hvert fald kun kan hilse det med stor glæde. Der er perspektiv i et tættere samarbejde. Det er en udfordring til vort erhvervsliv – det er det selvfølgelig også til de øvrige landes erhvervsliv – bl.a. får vi i Danmark et meget større hjemmemarked.

Der vil sikkert dukke mange spørgsmål op, der kan have deres baggrund i forskellige nationale regler om produktionsvilkår for erhvervsvirksomhederne. Der er forskelle inden for pengeinstitutternes arbejdsområde, som vi efterhånden kommer til at se på, fordi vore virksomheder er dårligere stillet i denne konkurrence end andre landes virksomheder. Det er et politisk ansvar at afveje, om der skal ske ændringer.

Afgiftsområdet er et af de områder, der er strid om og hvor der er forskelligheder. I Danmark har vore afgiftssystemer haft flere formål, f.eks. påvirkning af forbrug – eller i mange tilfælde selvfølgelig at reducere forbrug f.eks. af giftstoffer – fremme af sundhed, forbedring af miljø og endelig det, der ikke er helt uvæsentlig: at få penge i kassen. Efter radikal opfattelse

bør vi fra dansk side fastholde vores ret til selvstændig dansk skatte- og afgiftspolitik, og vi mener, at de øvrige EF-lande kan finde gode argumenter miljømæssigt, energimæssigt og sundhedsmæssigt for at hæve deres afgifter.

I Det Radikale Venstre undrer vi os over de krav, der fremsættes om at fjerne eller kraftigt reducere vore bilafgifter og vores gifikatter. Hvor skal man i så fald finde de store beløb, der kommer til at mangle i den danske statskasse? Det må være det enkelte lands eget ansvar at fastlægge afgiftssystemer, der passer til landets ønsker. Men eventuelle ulemper ved afgifterne, og i hvilken udstrækning de ulemper er belastende og kan medføre politiske initiativer, er selvfølgelig også det enkelte lands eget ansvar. Det, der er vigtigt, er, at vi stadig væk har frihed til at afveje disse ting nationalt.

Vedrørende salg af sommerhuse til udlændinge fik Danmark ved afstemningen i 1972 en varig undtagelse, således at vi ikke tillader salg af danske sommerhuse til udlændinge. Vi er ikke fra radikal side interesseret i at ændre beslutningen fra 1972.

Vi er klar over, at der er bestræbelser i gang for at foretage en afgiftsharmonisering mellem EF-landene. En vis tilpasning vil vel efterhånden finde sted på lang sigt, men vi ønsker som sagt, at det bliver på de enkelte landes eget ansvar.

Vi i et lille land som Danmark er meget afhængige af udviklingen omkring os. Vi skal altid være parate til at forhandle med de øvrige lande. Men er det ikke galt på forhånd at sige, at det er Danmark alene, som har ansvaret for en manglende harmonisering? Vi er i en forhandlingssituation i øjeblikket, hvor det efter min opfattelse ville være forkert, hvis vi fra dansk side spillede os vore forhandlingskort af hænde.

Må jeg til sidst tale om en anden side af det indre marked. Det er vigtigt specielt for os her i Danmark, at vi virkelig besinder os på omkostningssiden. Høje omkostninger er meget mere belastende end forskelle i afgiftsniveauet. Vore muligheder i det store frie marked står og falder med vores dygtighed og vort omkostningsniveau. Der er ingen, der må forfalde til at tro, at EF's indre marked får dansk økonomi til at køre på første klasse, men vi får alle tiders mulighed, hvis vi for alvor indstiller os på den konkurrence, vi kommer ud for, og hvis vi indstiller

[Larsen-Ledet]

os på mere samarbejde mellem virksomhederne i Danmark og virksomhederne inden for hele EF-området. Nu drejer det sig om at tage fat. Der er et perspektiv i større frihed i samhandelen mellem EF-lande.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg har tidligere med korte bemærkninger haft lejlighed til at sige noget. Derfor skal jeg korte min tale af og koncentrere mig om den ene ting, således som jeg skabte forventninger om det før.

Jeg synes, det er meget glædeligt at se – som også ministrerne var inde på – at der er stor interesse for det i befolkningen, i erhvervslivet og blandt folk, der kun indirekte har med erhvervslivet at gøre. Det er meget, meget glædeligt. Derfor er det så vigtigt, at vi herinde er færdige med debatten, så vi har vore synspunkter, for vi bliver ustandselig spurgt ude i landet. Det er det, Centrum-Demokraterne har ønsket. Det er vort eneste formål med at bringe denne debat frem i Folketinget i dag.

Men i den debat – hvad enten den føres her, i EF-Parlamentet eller andetsteds – er der et spørgsmål, som man altid går meget let hen over. Det er spørgsmålet, som også var med i EF-pakken i sin tid, om det valutariske samarbejde. Der kom pludselig en idé om, at vi skulle have en fælles europæisk centralbank. Det har ikke noget med det at gøre. Det går uden om problemet. Andre siger, at vi kan indføre ECU'en som fællesmønt. Det er nemt, men det løser heller ikke problemet. Det afgørende er, at der føres forskellig økonomisk politik i Europa. Specielt har Vesttyskland i en årrække under skiftende regeringer ført næsten nøjagtig den samme politik, nemlig at holde igen og holde igen og holde igen, med det resultat, at Vesttyskland ikke nær har udnyttet sit potentielle på nogen som helst områder. Resultatet er, at man år efter år har haft valutaoverskud: 20 mia., 30 mia., 50 mia. DM. Hvad har vi andre gjort? Vi har stået med hatten i hånden og sagt: Det var flot gjort, so ein Ding müssen wir auch haben. Man har bildt hinanden ind, at det, det drejer sig om i Europa, er, at alle lande får valutaoverskud, hvilket selvfølgelig er det rene vrøvl. Alle kan ikke have overskud. Overskud et sted må – ikke i det enkelte år, men over en længere periode – fremkalde underskud andetsteds. Lande med underskud kan ikke blive ved med at

opretholde deres import. Det ved vi af bitter erfaring. Vi har gang på gang måttet gribe ind over for indkomster, før de blev tjent, eller ved hjælp af afgifter gribe ind over for indkomster, efter at de blev tjent. Derfor er det på tide, at man i EF gør noget alvorligt ud af diskussionen om, hvordan vi koordinerer landenes valutapolitik, og derom har jeg selv gjort mig nogle tanker.

Vi tager det helt fra bunden og spørger: Hvad er det indre marked? Hvad betyder det indre marked? Det betyder ikke blot, at man skal kunne sælge sine varer, og at man skal kunne komme af med dem uden hindringer forskellige steder. Det betyder også, at det skulle være komplet ligegyldigt, om en dansk fabrikant solgte sine varer – for at udtrykke det populært – i Toulouse eller Tølløse; det ligner hinanden. Hvorfor i alverden skal en dansk virksomhed bestræbe sig for at sælge i udlandet, hvis den sælger udmærket i indlandet på konkurrencevilkår og tilfredsstillende et behov? Der er ingen, der beder en jysk virksomhed om at skaffe sig københavnske kroner ved at sælge på Sjælland, for vi har et indre marked i Danmark. Det indre marked må vi også have i Europa.

Vi skal lade være med at ligge på maven for lande med overskud, for det er ikke landene med underskud, der skaber handelsproblemer i Europa og i verden. Det er lande med overskud, der skaber handelsproblemer i Europa og i verden. Derfor burde man i stedet for ustandselig at tilbede dem med overskud spørge: Kan man ikke opfinde en eller anden straf?

For det første kunne man tænke sig, at man – vi ved, at vesttyske banker i årenes løb har været med til at støtte kronens kurs osv. – ved en frivillig ordning kunne nå frem til, at man sagde, at selvfølgelig kan en dansk automobilforhandler uden videre købe biler i Vesttyskland for danske penge, da en eller flere vesttyske banker har pligt til at ligge med så og så mange milliarder i danske kroner uden at melde sig og forlange dem vekslet og dermed komme til at påvirke kronekurs osv. Eller man kunne gå hårdere frem, hvis EF bliver stærkere – hvad mange stiler imod – og sige, at der er straf for år efter år at oparbejde valutaoverskud. Så kan man som straf idømmes, at man skal aflevere så og så meget til en eller anden europæisk fællesbank til en rente, der ligger ganske lavt, med det resultat selvfølgelig, at de lande, der har under-

[Erhard Jakobsen]

skud, til gengæld kan låne til en meget lav rente, have en kassekredit til en meget lav rente.

Jeg kan ikke se, det har nogen som helst mening at drøfte et indre marked, uden at man går helt til bunds i det, der er den helt afgørende hindring, nemlig hvorfor landene prøver at begrænse importen fra andre lande. Det gør de, fordi andre lande har et overskud over for dem og de har et underskud. Hvis man derfor vil gøre noget, så er det ikke med hensyn til den lille flig af tæppet, der hedder afgifter. Det er kun et lille bitte spørgsmål sammenlignet med det tilfælde, at landene fører en fundamentalt forskellig økonomisk politik og derfor får en forskellig udenrigshandel med forskelligt resultat, således at det ikke er muligt at gennemføre et virkeligt indre marked, det fællesmarked, som vi stemte os ind i i 1973, og hvor man ikke nødvendigvis skal stile mod at sælge sine varer i udlandet. Man skal bare stile mod at fremstille sine varer til sådanne omkostninger, at de kan konkurrere på hele det store indre marked.

For mig er det det allervigtigste perspektiv. Det er også på den baggrund, at Centrum-Demokraterne indirekte har sagt i dag, at Danmark ikke må sige nej til en masse småting, for Danmark har måske mere i klemme end de fleste andre. Vi har mere, vi skal opnå, og mere, vi kan opnå. Derfor er det så vigtigt, at Danmark står godt tegnet i de andres bevidsthed, når vi for alvor skal til at tage fat på forhandlinger, der bør dreje sig om mere alvorlige ting end mange af de småting, der indtil nu er blevet fremdraget.

Kofod-Svendsen (KRF):

Vi vil også fra Kristeligt Folkepartis side takke CD for, at de har rejst denne debat. Vi mener, at det er vigtigt, at vi i Folketinget får en debat om det indre marked, en debat, som både i befolkningen og i diverse foreninger og organisationer langsomt er ved at komme i gang.

Forud for folkeafstemningen i 1986 anbefalede Kristeligt Folkeparti vælgerne at stemme ja til EF-pakken. Det gjorde vi bl.a., fordi det på en række vigtige områder var lykkedes den danske regering at påvirke udformningen af forslaget til Den Europæiske Fælles Akt på en sådan måde, at vi med glæde kunne anbefale den. Det overordnede, det frie marked, som vi drøfter i dag, mener vi er en utrolig mulighed, hvis vi bruger den rigtigt. Forud for afstemnin-

gen var der også andet, vi lagde vægt på, og som jeg lige vil nævne her.

Vi mener, at regeringen på miljøområdet havde fundet et tilfredsstillende resultat med hensyn til det fysiske miljø og arbejdsmiljøet, nemlig i form af garantier for, at det enkelte medlemsland kunne vedtage en mere vidtgående lovgivning på dette område end EF-normen.

Det har også vist sig, at den første konkrete sag, som blev indbragt for EF-Domstolen, sagen om øl på dåse, blev vundet af Danmark. EF-Domstolen accepterede altså, at miljøhensyn under visse forudsætninger kan gå forud for konkurrencehensyn, og det er en vigtig nydannelsen i EF-praksisjura set fra et dansk synspunkt.

Det, at man er positiv over for det indre marked, betyder ikke, at der ikke på delområder kan tages andre hensyn, som jeg gør opmærksom på her. Men selve det indre marked giver en mulighed, men så sandelig også en forpligtelse til at bruge muligheden. For det er ikke en hokuspokusløsning, som hjælper Danmark ud af de økonomiske problemer, vi står i. Vi får nogle muligheder. Det, jeg tror betyder meget for os, er fjernelse af de fysiske hindringer, f.eks. grænsekontrol ikke mindst med varer, for der er stadig en omfattende national lovgivning og administrativ praksis, som forsinker transport af varer over grænserne, til Italien f.eks. Fjernelse af de tekniske handelshindringer omfatter mange ting. Lad mig nævne harmonisering af normer og standarder, offentlige indkøb af varer og tjenesteydelser og hele den finansielle sektor. Hr. Erhard Jakobsen var inde på nogle spændende tanker, må jeg sige, vedrørende den økonomiske politik. Jeg kunne også nævne telekommunikation, varemærker og patenter osv. Her får vi – mener jeg – nogle muligheder, som vi må magte at leve op til.

CD rejser nogle mere specielle spørgsmål. Jeg mener, at vi i lyset af et aktivt generelt engagement på delområder – uden at vi kommer i strid med en positiv holdning til det indre marked – kan varetage særlige danske interesser. Man kan selvfølgelig fokusere meget på disse undtagelser, men hvis man magter generelt at være konstruktiv i samarbejdet, mener jeg, at man også kan oparbejde en sådan kredit, at man kan fastholde det, som jeg mener vi bør fastholde.

[Kofod-Svendsen]

Her vil jeg først trække giftskatterne frem. De er for os en sundhedspolitisk beskatning. Det er vigtigt for os at fastholde det. Vedrørende harmoniseringen af skatter og afgifter mener jeg, at vi kun skal have en harmonisering, hvor det har væsentlig betydning for gennemførelsen af det indre marked. Jeg tror, vi kan få en sådan formulering, at vi ikke automatisk går ind i en harmonisering for harmoniseringens skyld, men at der tages nogle hensyn, som vi prioriterer højt. Det samme vedrørende udlændinges køb af sommerhuse. Der er jeg enig i det, den radikale ordfører var inde på.

Med hensyn til nedsættelse af bilafgifterne synes jeg, vi står over for et provenuspørgsmål, som man må komme med et alternativt forslag til løsning af.

Jeg skal konkludere, at vi står med nye muligheder for eksportfremstød, men med store krav til tilpasning i tide og øgede krav til produktudvikling, markedsstrategier, teknologiuudnyttelse, medarbejderuddannelse og filialer i andre EF-lande. Jeg tror, at vi får en bedre mulighed for gennem økonomisk ekspansion at få bugt med betalingsbalanceunderskuddet og udlandsgælden, hvis vi udnytter situationen rigtigt.

For at vi kan klare den udfordring, mener jeg at det bliver nødvendigt at overføre ressourcer fra den offentlige til den private sektor, især eksportsektoren og de deciderede konkurrenceerhverv. Vi skal magte at give den private sektor sådanne vækstmuligheder, at væksten sker dér, og vi skal især satse på den eksportorienterede del. Det er dér, væksten skal foregå. Magter vi den kombination, tror jeg, at det indre marked giver os nogle muligheder, som vi kan udnytte. Vi vil gerne være med til at udnytte dem.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Ordføreren for forespørgerne, hr. Duetoft, trak noget frem, som jeg synes er meget væsentligt. Det var, da hr. Duetoft sagde, at det er vigtigt at være opmærksom på betydningen af de signaler, vi sender til vore venner. Det skal være troværdige signaler. Hr. Duetoft var også inde på, at også af den grund er det vigtigt, at Danmark ikke bliver kendt som den, der spiller rollen som Rasmus Modsat. Det var netop den tankegang, der lå bag min opfordring om, at vi forsøger at indstille os på at være offensive frem

for defensive, for det er den måde, hvorpå vi bedst får indflydelse på udviklingen.

Det var pudsigt at høre hr. Gade! – af alle! – trække frem, at han ikke syntes, vi var offensive nok. Hr. Gade mente, at svenskerne er meget mere offensive. Jeg håber, at det vil gå igen i hr. Gades optræden, når det drejer sig om at give regeringen mulighed for at være offensiv frem for hele tiden at skulle spille en defensiv rolle. Jeg er glad, hvis vi ser ens på netop betydningen af det.

For mig er tilbage at besvare de spørgsmål, som diskussionen om skatte- og afgiftsharmoniseringen rejste. Som jeg sagde indledningsvis, er det et stort problem. Jeg synes ikke, at det nytter bare at sige, at det er noget, der ikke er nødvendigt, og at det ikke er noget, vi behøver at diskutere i forbindelse med det indre marked.

Hr. Ivar Nørgaard, synes jeg, nævnte selv et godt eksempel på, hvor nødvendigt det kan være også at kigge på vore skattestrukturer. Jeg synes, det var et glimrende eksempel, hr. Ivar Nørgaard trak frem om selskabsskattestrukturen og netop det behov, vi dér har for at finde lettelser og omlægninger som led i en forberedelse af det indre marked.

Der findes talrige andre eksempler, man kunne trække frem. Selv om man kan sige, at et fællesmarked kan eksistere med visse forskelle i skatte- og afgiftssatser – det kender man også fra USA – så er der grænser for, hvor store de forskelle kan være, uden at det alvorligt går ud over funktionen af det indre marked. Man løber også ind i en række problemer i takt med, at f.eks. underleverandører breder sig ud over landegrænserne. Hvis man forestiller sig et produkt, der er lavet i én del af det store indre marked, hvortil der hentes delprodukter fra underleverandører mange andre steder, så får man meget store problemer, hvis der som grundlag for beskatningen af alle disse delkomponenter af et produkt ligger vidt forskellige skattestrukturer. Derfor er der et behov for at kigge meget nøje på de ting.

I diskussionen om det danske afgiftssystem og de forskelle, vi har fra andre, er der et overordnet spørgsmål, som jeg tror vi bliver nødt til at tage meget alvorligt, og som vi må beskæftige os med i de kommende år. Det er der, uanset at vi selvfølgelig har mulighed for at sige nej til alle ændringer – for det er rigtigt, som hr. Ivar

[Udenrigsministeren]

Nørgaard siger, at der gælder enstemmighed her. Man kan sige nej – men vi skal ikke tro, at danskerne i al fremtid kan sidde med et skatte-tryk, der er langt højere end omverdenens, og stadig væk bevare virksomheder og enkeltpersoner her i landet. Der må vi da se i øjnene, at hvis vi bliver ved med at have et større skatte-tryk end alle andre og specielt et skatte-tryk, der er mere uhensigtsmæssigt indrettet med hensyn til netop erhvervenes udviklingsmuligheder, så risikerer vi, at virksomheder og enkeltpersoner søger til udlandet, og det kan vi ikke være interesseret i. Derfor ligger der dybest set i hele denne diskussion om harmonisering spørgsmålet om vores skatte-tryks størrelse i forhold til skatte-trykket andre steder i det indre marked.

Så har vi selvfølgelig også spørgsmålet om, hvordan vi vil indrette os, som hr. Ivar Nørgaard var inde på det. Der vil jeg sige til hr. Ivar Nørgaard, at når han siger, at vi ikke vil nedbryde det velfærdssystem, vi har opbygget, så er regeringen fuldstændig enig med hr. Ivar Nørgaard. Det ønsker vi ikke. Men hvis man siger, at man derfor ikke vil ændre på det system, vi har, at man ikke vil deltage i harmoniseringer, så risikerer vi netop ved at indtage den holdning at fjerne mulighederne for at bevare det velfærdssystem, som vi i fællesskab har opbygget. Danmark vil ikke ved at sætte sig uden for en udvikling, som foregår i de lande, vi er afhængige af, selvstændigt kunne opretholde sit velfærdssystem. Vi har ikke mulighed for at være et lille land, der svæver selvstændigt i verden og bærer os ad, som vi selv vil, og samtidig bevare den velfærd og den velstand, som vi har opbygget. Det er derfor, det er nødvendigt for os også at se på de politiske kendsgerninger.

Det var det, jeg var inde på, da jeg forsøgte at beskrive den fællesnævner, jeg for øjeblikket ser i udviklingen af skatte- og afgiftsharmoniseringen. Jeg forstod på hr. Ivar Nørgaard, at han synes, at jeg havde haft vel meget uld i munden, da jeg prøvede at beskrive den fællesnævner, og det skyldes selvfølgelig, at det er lidt svært at trække en generel tendens ud af alt det, vi oplever for øjeblikket. Men det, jeg prøver at give udtryk for – og nu skal jeg prøve at sige det på jævnt dansk – er, at selv om vi hører en række andre medlemslande komme med en hel masse betænkeligheder om harmoniseringen af skatter og afgifter ud fra vidt forskellige motiver, englænderne f.eks., er der ingen tvivl om, at de-

res betænkelighed i høj grad skyldes, at de ikke vil afgive instrumenter i den nationale økonomiske politik, og andre kan have andre grunde, men det, der alligevel tegner sig, er et billede af, at man som led i den almindelige politiske enighed om udviklingen af det indre marked alligevel til syvende og sidst vil finde sammen i en høj grad af harmonisering.

Det er denne politiske fællesnævner, jeg tror det er vigtigt for os at være opmærksom på, så vi ikke pludselig risikerer på et tidspunkt at have sat os uden for indflydelse på udviklingen og så tilbage reelt kun har det veto, som ethvert land jo har formelt – og i denne sag sandelig også reelt.

Men for nu at gå over i kortspilletts verden, som jeg ved hr. Ivar Nørgaard har stort talent i, så ved vi jo alle sammen, at når man sidder rundt omkring et bord og spiller kort, er det jo begrænset, hvor mange trumfer hver enkelt sidder med, og hvis vi skal sidde og bruge det begrænsede antal trumfer, vi har i sådan et spil, på hele tiden at forsvare os mod noget, sige nej til noget, afværge indbildte eller reelle trusler, har vi ingen trumfer tilbage på det tidspunkt, da vi skal til at tage stik hjem i forbindelse med opnåelse af indflydelse på, hvad der sker.

Derfor er vi nødt til at tage højde for også den politiske realitet, der ligger i, at det kan vise sig uhyre vanskeligt eller ugavnligt for os i en større sammenhæng at være dem, der stritter imod en udvikling, som måske til syvende og sidst kan være til vor egen fordel.

Det er derfor, regeringen finder det nyttigt at begynde at forberede en dansk holdning til den harmonisering, der synes at være undervejs. Regeringen finder, at det vil være alt for defensivt og derfor alt for meget i strid med den holdning, som hr. Gade gerne ser vi indtager, hvis vi bare siger, at vi har en vetoret, at vi er modstandere af dette, så det går vi imod. Derfor forstår jeg heller ikke, at hr. Gade på én og samme tid klager over, at vi forbereder os dårligt her i landet, og at vi har nedsat et ministerudvalg, der skal se på, hvordan vi skal forholde os til den fremtidige udvikling på dette punkt. Jeg har lidt svært ved at se sammenhængen mellem de to udsagn fra hr. Gades side.

Lad mig så endelig til slut sige til hr. Ivar Nørgaard, at jeg er ganske enig i, at vi selvfølgelig ikke fra den ene dag til den anden kan lukke op for grænsehandelen; det er også derfor, vi

[Udenrigsministeren]

nu sidder med en hel række aktuelle og vanskelige problemer, for vi har heller ikke nogen interesse i meget hurtigt at ændre på den skattestruktur, vi nu har etableret her i landet. Men jeg tror, at vi må forberede hinanden på, at vi på det længere sigt står med nogle problemer med hensyn til både det overordnede skattetryk og vor skattestruktur, som vi i egen interesse og for at forsvare vort velfærds- og velstandssamfund skal se at finde en europæisk løsning på.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Vi vender så tilbage til ordførerrækken.

Duetoft (CD):

Jeg skal ikke forlænge debatten meget, men jeg vil sige, at den stemning, den er blevet holdt i, var den, CD ønskede, idet vi nok gav udtryk for uenighed med hinanden, men uden at det kom til en konfrontation, og det synes jeg er vigtigt, når det drejer sig om det indre marked. Det tyder på, at vi i hvert fald kan få nogle brede diskussioner og et bredt samarbejde om, hvad vi måtte kunne blive enige om.

Jeg har et par korte bemærkninger til hr. Gade. Jeg kan herfra bekræfte – og her er vi så i stærk modstrid med Fremskridtspartiet – at vi i al fald vil gøre, hvad vi kan for at medvirke til, at den sociale dumping ikke kommer til at finde sted. Det har hr. Erhard Jakobsen allerede sagt, vi har også sagt det i forbindelse med licitationsloven, og det står vi selvfølgelig ved.

Det andet, jeg vil sige, er, at hr. Gades tanker om en hvidbog ikke er os fremmed. Vi vil se nærmere på forslaget, når det nu kommer frem, og vi vil gerne sikre os, at der ikke bliver tale om sylteri, forhalingshalløj eller andet. Hvis vi kan få de garantier, er tanken om en hvidbog os ikke fremmed.

Så glædede jeg mig over udenrigsministerens slutbemærkninger her, idet jeg forstod, at udenrigsministeren og jeg er enige om, at Danmark skal spille formidlerens rolle og altså være aktiv også med hensyn til at få de store i Fællesskabet til at enes, når vi skal i gang med forhandlingerne om det indre marked. Vi gavner både os selv og det indre marked mere ved at være aktive end ved bare at stå i et ringhjørne og sige nej til det hele; derfor er jeg meget glad for udenrigsministerens bekræftelse.

Ivar Nørgaard (S):

Da fællesmarkedet stadig væk er et samarbejde på det økonomiske område, er det vigtigst – og det vendte udenrigsministeren også flere gange tilbage til – at vi indretter os sådan, at vi kan klare os i konkurrencen inden for fællesmarkedet.

Vi er enige i, at det, der nu laves, laves, for at fællesmarkedet eller Europa skal blive bedre i forhold til Japan og USA. Men dernæst kommer problemet, hvordan vi inden for rammerne også kan klare os i konkurrencen med vore venner, som man kalder dem, i EF, og da er det selvfølgelig de parametre, som påvirker konkurrenceevnen, man først må se på, når man skal overveje ændringer på grund af den nye situation. Det er her, jeg påpeger, at det ikke er de indirekte afgifter og momsens, der er afgørende for, om danske virksomheder kan klare sig i konkurrencen med tyske, franske og italienske. Det kan derimod være, som udenrigsministeren også accepterede det, selskabsbeskatningen. Den måde, den er lavet på i Danmark, er anderledes end i de andre lande, og det kan betyde, at vi kan få svært ved at få koncernhovedkontorer i Danmark. Da vi endnu ikke har opnået de Erhard Jakobsenske tilstande på valutaområdet, er det altså vigtigt, at vi får nogle valutaandtægter, og dem får man ved at have disse koncernhovedcentre her og få konstateret virksomhedsresultatet her, så det giver overskud i dansk valuta og dermed også penge i statskassen. Man kan godt fastsætte en lavere procent for selskabsskatten for at kunne konkurrere med de andre, men så skal man ændre ved nogle af de regler, man har for, på hvilket grundlag selskabsbeskatningen skal beregnes, og det må vi hurtigst muligt, synes jeg, finde en løsning på, for man er jo i fuld gang med en fusionering – det er ikke noget, der kommer i 1992 – mellem danske og udenlandske virksomheder.

Så siger udenrigsministeren, at det også er skatteniveauet, skattetrykket, man skal se på. Ja, det er det, men her må udenrigsministeren formodentlig være enig med mig i – han nævnte det jo selv – at det, der er afgørende, er indkomstskattetrykket. Når folk flytter ud af landet, som udenrigsministeren sagde, er det ikke på grund af afgifterne, men fordi marginals-katten for indkomsterne er højere her end i de andre lande. Hvis vi derfor skulle acceptere en

[Ivar Nørgaard]

harmonisering af afgifterne og momsens, ville vi blive nødt til at forhøje indkomstkatten, men det er den, vi skal sænke. Hvor skal vi så få pengene fra? Hvis man erkender, at selskabsskatten og indkomstkatterne skal sættes ned, er der jo meget lidt mulighed for at ændre ved afgifterne, og det er den erkendelse, jeg synes man bør komme til.

Jeg finder det blåøjet, naivt og tossegodt bare at ville harmonisere disse afgifter, fordi de andre siger, at det skal man. Det ville være meget generende for Danmark, fordi vi har opbygget vor skattestruktur helt anderledes, end de andre har, og det mener jeg godt man offensivt vil kunne skabe forståelse for hos vore EF-partnere, hr. udenrigsminister.

Flemming Hansen (KF):

Jeg synes, det er en god debat, vi har haft om det indre marked i dag. Dette er jo noget, der optager ikke alene politikerne, men hele befolkningen, erhvervslivet inklusive, ganske kolossalt meget.

Hvis vi kigger 10 måneder tilbage i tiden, tror jeg, vi må erkende alle sammen, at der ikke var nogen, der talte om det indre marked overhovedet. Det var noget, som nogle enkelte udvalgte politikere i regeringen havde hørt om, men som ikke vedkom alle andre; vi vidste ikke noget om det. Går vi 5 måneder tilbage i tiden, så begyndte man så småt at tale om det, og i dag er det jo næsten det varmeste erhvervspolitiske, ja, i det hele taget politiske emne overhovedet, og det synes jeg er godt. Vi har endda set aviser, der har oprettet specielle redaktioner til diskussion af det indre marked, og det er en ganske sund udvikling, for det bliver jo en betydelig del af vor hverdag, når vi kommer nogle ganske få år længere frem, det kan vi lige så godt erkende nu. Derfor synes jeg også, det er klogt af regeringen ikke at spille alle kortene på bordet på én gang. Den står jo i en forhandlingssituation i forhold til de øvrige partnere i EF, og det er da klart, at vi ikke skal blotlægge os fuldstændig.

En ting, som hr. Ivar Nørgaard tog ind i debatten i sit indlæg, var hele spørgsmålet om den sociale dimension i det europæiske samarbejde. Det har vi ikke diskuteret så meget, for som udenrigsministeren sagde, vil arbejdsministeren på et senere tidspunkt afgive en redegørelse til Folketinget herom, og det synes jeg er godt.

Det er nemlig sådan, at de fleste umiddelbart tænker på foranstaltninger til imødegåelse af social dumping, sikring af gode arbejdsvilkår osv., når man taler om den sociale dimension, men jeg tror, at den skal forstås langt, langt bredere.

EF-Kommissionens hvidbog om det indre marked er jo faktisk en plan for vækst og for beskæftigelse, en plan, der skal sikre forbrugerne lavere priser. Vi har set tal, der viser, at det vil betyde en engangsvækst i bruttonationalproduktet for EF-landene samlet på 5 pct., og det er jo et ufatteligt hop, eller vi har også set tal, der viser, at det vil betyde en reduktion i forbrugerpriserne på et sted mellem 6 og 7 pct., så man må nok sige, at det i allerhøjeste grad er en del af den sociale dimension også.

Gade (SF):

Jeg kunne forstå på hr. Flemming Hansen, at han mente, det havde været en god debat, og det er måske også godt at snakke sammen, men jeg ved ikke, hvor megen klarhed der er kommet ud af det. Jeg forstod, at hr. Flemming Hansen udnævnte SF til at være dem, der bestemte i Markedsudvalget og i Folketinget, ja, vistnok i hele Europa, i hvert fald i EF. Vi takker da for æren, men synes måske, det er lidt pinligt, at man ikke har bedre argumenter i en debat, som man selv betegner som god. Det er i hvert fald en interessant måde at give sig selv karakterer på.

Udenrigsministeren muntrede sig lidt over, at SF mente, at regeringen var for lidt offensiv. Ja, det gennemsyrede jo hele min tale, og jeg redegjorde også for, hvad jeg mener var problemet for regeringen. Jeg mener, det vigtige er at kigge fremad, og selv om det er regeringen, der har sagt noget til befolkningen, da vi for ikke så mange år siden stemte om EF-pakken, som ikke kan holde, kan det jo ikke hjælpe, at vi ikke påtager os den forpligtelse, det er at kigge fremad.

I den forbindelse vil jeg sige, at jeg synes da ikke, det gør noget, at ministrene har nedsat et ministerudvalg; det er ikke det, jeg har kritiseret, for det er da udmærket, at man snakker sammen om tingene. Nej, det er – og her kom jeg måske til at foregribe noget – hvis det skal erstatte en grundig offentligt tilgængelig hvidbog eller en kommission, som skal lave rapporter om dette her, jeg er bekymret, for jeg tror, vi har brug for at få offentligheden med her.

[Gade]

Jeg vil godt bruge mine sidste minutter her på en appel om, at man, når vi får debatten om SF's forslag om en hvidbog udarbejdet af en kommission, som løbende offentliggør en række rapporter om problemer i relation til det indre marked, ikke bare trækker sig tilbage og siger, at det kan der ikke være tale om, for jeg tror nemlig, der er et ganske stort behov for, at brede kredse uden for dette hus og også dette hus selv får nogle valgmuligheder. Jeg vil være meget utryk ved, at det kun bliver et ministerudvalg, der kommer og lægger først ét forslag på bordet, derefter nogle måneder senere et andet forslag, hvori der kommer til at stå, at det skal Folketinget gennemføre, fordi det er det nødt til. Det er det, jeg vil undgå.

Jeg mener nemlig i modsætning til andre, der underholder i diskussioner om det indre marked, at der er valgmuligheder for Danmark, også selv om vi kommer under pres, og selv om der vil ske en række ting. Selvfølgelig er der stadig valgmuligheder. Der er også valgmuligheder, der er ganske politiske i denne sammenhæng, og det gælder bl.a., når ministeren snakker om skatten og afgiftsharmoniseringen.

Jeg synes, regeringen ligger alt for meget under for argumentationen fra Industrirådet, og jeg er glad for, at CD og selvfølgelig også Socialdemokratiet i dag har taget så kraftigt afstand fra den og advaret imod at tro, at bare man letter erhvervslivets beskatning, kan det klare sig bedre i det indre marked.

Sagen er, at det er noget helt andet, der er brug for i dansk erhvervsliv. Dele af dansk erhvervsliv sover, dele af dansk erhvervsliv er gammelliberalistiske og har ikke forstået de nye udfordringer, som vores konkurrenter har taget op.

Jeg vil godt spørge udenrigsministeren, om han ikke mener, at når man bruger begrebet »samlet skattetryk på erhvervslivet«, må man også ved en sammenligning med de andre lande tage arbejdsgiverafgifterne, som er en stor del af deres omkostninger, med, for ellers er det ikke en rimelig måde at debattere på.

Og så vil jeg godt sige sådan lidt stilfærdigt, at det er altså ikke SF, der står bag den skattereform, man har vedtaget her i Folketinget. SF's tanker på skatteområdet er i mange år ifølge vedtagne papirer gået ud på en differentieret moms og på, at arbejdsgiverne, virksomhederne, skulle betale en del mere.

Men det, vi ikke vil – og det er dér, skellet går – er at være med til at forringe den offentlige sektor, at forringe serviceniveauet.

Jeg synes, at hr. Ivar Nørgaard så smukt problematiserede alt dette her, mens mange konservative politikere og venstrepolitikere springer over, hvor gærdet er allerlavest, idet man ikke konstaterer, at det er en meget mere differentieret debat, vi har brug for.

Derfor til sidst også en appel om, at vi nu tager en tænkepause, indtil vores forslag om en hvidbog foreligger; det kan måske ændres til en kommission, og der kan også være partier, der vil have det på en anden måde. Men i SF er vi meget optaget af at få et ordentligt samlet beslutningsgrundlag, så vi ikke får så mange hovsaløsninger og så mange dårlige argumenter som dem, der kommer fra Industrirådet og enkeltpersoner fra Venstre og De Konservative.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg må anholde hr. Gades bemærkninger om, at regeringen i forbindelse med folkeafstemningen om EF-pakken skulle have sagt noget til befolkningen, der ikke kan holde. Som både hr. Ivar Nørgaard og jeg selv har mindet om i dag, eksisterer der fortsat denne enstemmighedsregel for alle beslutninger vedrørende skatte- og afgiftsharmoniseringer.

Det, jeg har peget på, er, at vi ikke bare skal klamre os til den uden at se på de virkninger, det har for vores muligheder i det indre marked. Jeg er derfor ganske enig med hr. Ivar Nørgaard, når han siger, at det, vi må se på her, er de parametre, der påvirker konkurrenceevnen, og da når jeg altså frem til, at det er det samlede skattetryk, hvori selvfølgelig også ligger de elementer, hr. Gade var inde på. Men det er da rigtigt, som hr. Ivar Nørgaard siger, at det, der først og fremmest får folk til at flytte til udlandet, er indkomstskattetrykket, det er klart.

Der er nu også andre ting, der spiller ind på konkurrenceevnen; lønkrav m.v. påvirkes da f.eks. af, at vi her i landet tager 22 pct. i moms af fødevarer, hvad man ikke gør ret mange andre steder; nogle steder tager man jo slet ikke moms af fødevarer. Det er alt sammen noget, der er med til at påvirke konkurrenceevnen.

Jeg tror også, vi kan blive enige om, at der er grænser for, hvor store forskelle der kan være i afgiftssatser, når vi taler om punktafgifter. Jeg har ikke sagt, at det er nødvendigt at harmoni-

[Udenrigsministeren]

sere fuldstændigt, men der er grænser, og da har hr. Ivar Nørgaard så ret i, at vi også oplever grænser i mulighederne for at aflaste en del af afgiftsområdet, når vi samtidig har et problem med et for højt indkomstkattetryk, for hvor fører det os så hen? Ja, det fører os – så vidt jeg kan se – lige præcis hen til spørgsmålet om det overordnede, alt for store skattetryk. Vi er jo det land inden for kredsen af EF-lande, der har det højeste totale skattetryk, og vore muligheder for at rokere rundt inden for det samlede skattetryk med de elementer, vi vil forsøge at bruge, er jo begrænset af skattetrykkets størrelse.

Det er det problem, vi kommer tilbage til, netop når vi skal se på – som hr. Ivar Nørgaard siger – de parametre, der påvirker konkurrenceevnen, men jeg fornemmer, at vi i virkeligheden ser ganske ens på dette spørgsmål og på de andre ting, som vi bør lægge vægt på, og jeg kan gentage min enighed med hr. Ivar Nørgaard i, at noget, der haster meget, er at få gennemført sådanne lettelser og omlægninger i erhvervsbeskatningen, at vi ikke risikerer, at der bygges en struktur op, som er uhensigtsmæssig set ud fra et dansk synspunkt.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg kan høre, at udenrigsministeren stadig synes, at den vigtigste diskussion i forbindelse med det indre marked bliver skattetrykdiskussionen, og det er jeg da ked af, for er vi ikke enige om, at det, der er hovedsagen, er, at vi udnytter mulighederne for at få en øget produktion og en øget eksport? Det er vi åbenbart ikke.

Vi mener, hovedproblemet er, at produktionssektoren er alt for dårligt forberedt, at den ikke har taget udfordringen op, og at den ikke rigtig ved, hvordan den skal forberede sig, men jeg forstår altså, det skal være skattetrykket, der er regeringens melding. Jeg tror, det fører direkte den gale vej, hvis man lægger sin strategi til rette efter det.

Så prøver udenrigsministeren at afvise min argumentation vedrørende en afgiftsharmonisering med, at vi da stadig har bestemmelsen om enstemmighed, men jeg forstod udenrigsministeren sådan, da han tidligere i debatten gjorde rede for dette, at nok har vi formelt enstemmighed – og det er jeg enig i selvfølgelig – men hvis vi fjerner mulighederne for at føre

kontrol ved grænserne og i forbindelse med handel og transport over dem laver omregning, kan det være ligeegyldigt med denne enstemmighed.

Derfor vil jeg spørge ministeren, om en konsekvens af det, ministeren har sagt her, ikke nødvendigvis må være, at regeringen ligesom vi synes, at det afgørende sted at sætte hælene i i denne diskussion er sådan set ikke med hensyn til at holde på enstemmighedsretten, men med hensyn til ikke at sige nej til grænsehandelsrestriktioner, grænsehandelskontrol, hele den proces, der foregår ved grænserne, for hvis man siger nej til den, er det andet ingenting værd.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Til hr. Gades sidste spørgsmål vil jeg sige, at det er sandelig da også vigtigt, men her må jeg bare minde om det problem, som i hvert fald hr. Niels Anker Kofoed pegede på, nemlig at da vi i sin tid gik ind i dette, lovede vi rent faktisk, at det var et problem, vi ville søge afviklet i løbet af nogle år. Derfor har de andre – for nu at udtrykke det på den måde – faktisk den klemme på os, at vi skal have en indrømmelse fra de andre, hver gang vi skal have ordningen forlænget, og det er velkendt fra mange tidligere regeringers tid, at vi da desværre ikke har fat i den lange ende af tovet.

Så skal jeg i øvrigt ligesom hr. Gade beklage, at så stor en del af debatten er kommet til at dreje sig om skatte- og afgiftsforhold, fordi det er – heri er jeg enig med hr. Gade – en skæv fremstilling af, hvad det egentlig er, der er vigtigt i hele spørgsmålet om det indre marked.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til lov om ophævelse af lov om et hovedstadsråd.

Af indenrigsministeren (Thor Pedersen).

(Fremsat 17/11 88).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 5 og 6 på dagsordenen opførte sager, nemlig: